

GORICA

(Zjutranje izdanje.)

Izhaja vsak torek in soboto v tednu ob 11. uri predpoldne za mesto ter ob 3. uri popoldne za deželo. Ako padena ta dneva praznik izide dan prej ob 6. zvečer. Stane po pošti prejemali v Gorici na dom pošiljan celoletno 8 K., polletno 4 K. in četrtletno 2 K.

Prodaja se v Gorici v tobakarnah Schwarz v Šolskih ulicah in Jellersitz v Namskih ulicah po 8 vin.

Uredništvo in upravnništvo se nahajata v Narodni tiskarni, ulica Vetturini h. št. 9.

Dopise je nasloviti na uredništvo, oglase in naročnino pa na upravnništvo (Gorice). Oglasi se računajo po petivrstah in sicer ako se tiskajo 1-krat po 12 vin., 2-krat po 10 vin., 3-krat po 8 vin. Ako se večkrat tiskajo, računajo se po pogodbi.

Izdajatelj in odgovorni urednik Josip Marušič.

Tiska „Narodna tiskarna“ (odgov. J. Marušič).

V Gorici, dne 5. maja 1902.

Izid volitev v Furlaniji tako močno lišči na „napredni“ Izrael, da daje isti od sebe glasove, ki donijo nekako tako otožno kakor — oporočka na smrtni postelji...

Gorjé premaganim!

Ako bi imeli količkaj povoda sočustvovati z ljudmi, ki so se pokazali že več ali manj prikrite sovražnike državnih in ljudskih koristi, utegnili bi potočiti na rudeče pogrjneno to „gomilo“ jedno bistro solzico sočutja. Ali ker tega ne moremo pri najboljši volji, pa spregovorimo politični „nagrobni govor“ kliki, ki boljše usode ni zaslužila; to storimo pa ne radi klike, marveč radi tega, da naše ljudstvo čuje — oba zvona.

Z deželnozborskimi volitvami v Furlaniji, na katerih je izšel iz volilne borbe kot zmagovalec dr. Faidutti, se ne bomo pečali, pač pa hočemo spregovoriti nekoliko besedij glede občinskih volitev v Korminu. V Korminu sta si stali ojstro nasproti italijanska liberalna ali „Legina“ stranka in pa avstrijsko-patrijotična stranka. Kaj je ital. liberalna ali „Legina“ stranka, to pač mi Slovenci predobro vemo. Ta stranka ima jedino ta politični cilj, da dela z vsemi možnimi a ne baš moralnimi sredstvi na potujčenje našega naroda tu ob meji in pa na to, da bi odtrgala našo pokrajino od Avstrije in jo priklopila k Italiji. Da se moramo proti namenom te stranke boriti mi obmejni Slovenci z vsemi moralnimi sredstvi ter stati zvesto na straži proti temu sovražniku, tega nam ni treba ponavljati, ker je že nekaj starega.

V trenutku, ko bi tem življem slo po želji glede Avstrije, zavili bi vrat tudi nam, kar pa bi radi da bi se zgodilo še prej, da bi se zgodilo čim prej ono; kajti tem ljubim prijateljem je znano, da smo mi trdna straža tu na skrajnem Jugu države.

To smo navedli le zaradi tega, da se nas lože razume v tem, kar hočemo povedati v naslednjem in zaradi tega, ker se izvestni politični harlekin trudi, da bi stvar zasukali po svoje.

LISTEK.

Čumak.*)

Maloruski spisala Mar. Evg. Markovič, prevel J. I. Cvetko.

I.

Ko je naš oče umrl, bodi mu zemlja lahka kakor pero! nam je zapustil devet jarmov volov oračev, krasnih. Nas je bilo troje bratov; jaz sem še kot deček ostal pri očetu. Srednji se je oženil in začel čumakovati. Mati ga je jako prosila: „Poprimi se, sinko, čumakovanja; jaz sem sedaj nesrečna na svetu, me bodeš vsaj ti nekoliko utešil!“... A on je bil slaboten, često je bil holan.

A jaz sem začel s starejšim bratom čumakovati. Gričko je bil mladenič visok, rdeč, črnook kakor orel. In pričela sva čumakovati... Že sem star, že mislim jeseeni omožiti svojo hčer, a še sedaj snivam o brezkraini stepi. Razprostira se pot, stopajo naši zvitrogji voli, škriplje voz, a mesec svetli...

„A kaj, mladče, si li seštel zvezde?“ vikne Gričko, kakor bi ob zvon udaril, a jaz se mahoma zdramim.

*) Čumaki se imenujejo v Ukrajini ljudje, ki se pečajo s trgovino, bodisi navadno, bodisi karavansko.

Kdo pa so tisti življi, o katerih smo govorili ravnokar in ki se pod firmo „Legé“ trudijo za krivične namene? To so prav tisti italijanski liberalci in naprednjaki, s katerimi v zajemno se trudijo tudi neki — slovenski „naprednjaki“, da bi po „načelu enakopravnosti“ spravili „s površja sporno narodnostno jabolko“, t. j. da bi čim prej o mogočili „Legi“ njeno delo — za katero ceno? To vedo le oni sami...

O teh nasprotnih nakanah so bili naši vrli Medanci in njih sosedje korminske občine prav dobro poučeni, zato niso šli na limanice onim, ki so jim obetali zlate gradove in onim, ki bi radi naredili iz njih nemoralne ljudi, da bi jih čim prej imeli v mrežah, marveč šli so in volili, kakor jim je veleval trezni razum in državljanski interes. Kaj bodo rekli k temu maščevalne izdajice, za to se niso brigali ne prej ne zdaj.

Naši Briči so imeli pred očmi pa tudi svoj gospodarski interes. Oni, ki imajo kot sadjerejci in tudi drugače dovolj opravka na korminskem trgu, so bili dostikrat na čuden način zapostavljeni po ljudeh italijanske klike, katera ima na svojem praporu sploh zapisano krivico proti Slovence. Ako naj se razmere za naše ljudi, v kolikor so v stvarni dotiki s Korminom, ublažijo, treba da zavladajo tudi v Korminu ljudje, ki niso neizprosni proti slovenski narodnosti. In to je vendar po vsi pravici pričakovati od stranke, ki se imenuje krščanska in avstrijsko-patrijotična. V to pa bo de ta stranka že moralno obvezana, ker so jej baš naši Briči pripomogli do zmage.

*

Danes stoji pribito, da so naši Briči, volilci III. razreda odločili zmago avstrijsko-patrijotične stranke v Korminu. Aki bi ne bili Briči prišli volit in bi ne bili volili tako kakor so volili, zmagala bi bila ona stranka, katera ima svoje ognjišče v društvu „Dante Alighieri“ in katera teži preko črnožolnih kolov. Kake bi bile posledice, ako bi bila zmagala ta stranka, si je, računajoč po težnjah te stranke, lahko misliti.

Ko se gre iz našega sela v Krim, je treba iti skozi Kumince, kozaško selo, veliko; dve zidani cerkvi, rečica, vse same nove hiše, a okoli vsake krasen, prekrasen vrt. Krasno selo! Tu je omožena naša tetka, materina sestra, pa mi često zahajamo k njim. Tetka se nas razveseli, razprašuje nas, gosti ter govori. Prenočimo pri njih, pa na pot; a kadar smo, se zadržimo, ostanemo ondi po dva ali tri dni: ali brat znanega tovariša pričakuje, ali mu vol opeša. A meni dečku je to prav všeč: ali se poigram z dečki, ali sedim na plotu kakor pevec.

II.

Nekega poletja sva šla rano od doma, pa prišla v Kumince kakor navadno, tretji dan zvečer; bilo je toplo in višnje so bujno evetele. Niti prišedši do tetkinega domovja, ustavi Gričko vole in reče:

„Pazi Ivas, ne hodi proč, brate! Jaz se takoj vrnem.“

„A kam greš, Gričko?“

„Moram odhiteti k znanemu človeku. Voza ne ustavljam!“

In gre, a jaz za njim, da vidim, h katerim znanim ljudem gre.

Preideva ulico in se prikrađeva pred novo hišo. Gričko zažvižga; počaka malo,

Ali tega noče več razumeti oni politični harlekin v Gorici, ki je za svojo „odločno narodnost“ že držal — zaušnice od pristaša one ital. stranke, katere političnim malikom danes potresa kadilo v svojem listu. Naravnost odurno je, ko ta list piše zdaj, koje zmagala po njem tako nazivana „klerikalna“ stranka v Korminu, da Slovenci in Labi nimamo nič skupnega, a v isti sapi poudarja, da smo Slovenci „tesno spojeni z Labi“ in pa da bi kazalo „časoma“ ustanoviti „zvezo slovenskih naprednjakov z laškimi liberalci“ po načelu „popolne narodne enakopravnosti“.

Mi temu slovenskemu mežnarju okoli „Leginih“ oltarjev povemo naravnost, da slabo pozna italijanske intransigente in njihov radikalni nacionalizem, ako meni, da se bodo oni hoteli bratiti s slovenskimi „naprednjaki“ na način, kakor bi bilo v korist slovenski narodni stvari. Oni poznajo le jedno: brutalno uničiti našo narodnost tu ob meji in ugrabiti nam tudi gmočno posest! V ta jedini njih namen bi se pač zbratili oni s peklom in hudičem, pa makar tudi — s slovenskimi „naprednjaki“, ako bi ti — napeljavali vodo na njihov politični mlin. Da ima sodelovanje Slovencev z avstrijsko-patrijotičnimi Furlani pri volitvah v sebi vsaj to dobro, da stoji skupno na stališču avstr. državnega interesa, je pač samo ob sebi umevno. S katerega pametnega stališča pa hočejo opravičiti slovenski „naprednjaki“ zvezo z italijanskimi „Legovci“? S stališča narodne enakopravnosti?

Kako smešno je to, o tem govori glasen govor že naše šolsko vprašanje v Gorici!

Ali kdo ne čuti, da so to le fraze, to seganje po zvezi z italijanskimi „Legovci“! Fraze v zadnjem pojemajočem poskusu „naprednjakov“, da bi obdržali svoj luknjasti čolnic nad vodo vsaj še nekaj časa, poskusu, zakriti smrtno rano, ki zeva na njihovi politiki, a se prikazovati čile in zdrave! Bliža se zadnja ura njihovi „moči in slavi“ — tu in tam, ker so morali spoznati, da je število

pa zažvižga drugi, tretji pot... Ničesar se ne čuje. A mene vse peče, kaj neki utegne to biti? Gričko gre okrog vrta. Pod staro višnjo, katera je, kakor se mi zdelo, najbujnejše cvela, stoji mladenka, krasna kakor jasna zvezda; kostanjevi lasje ji padajo do pasa; stoji, gleda v mladi mesec i, dvignivša belo roko, govori:

„Molodik,*)

Jak gvozdik!**)

Tobje rogi krasni,

Menje oči jasni!

Ko je to pričela govoriti drugi pot, je Gričko tiho zažvižgal. Devojka se prestraši kakor siva kukavica, pa prične prisluskovati... Gričko pride bližje.

„Gričko“, pravi, „si li ti to, Gričko?“

Jaz se požurim naprej, da prisluskujem; ali kako sem bil nor, padem v jarek, — vse lice sem si opalil s koprivami. Neki vražji sin je pod samim plotom izkopal jamo. Kako naj neki še poslušam? Izkočim, pa k našemu vozu. Gričko je po svoji navadi mislil, da je prepodil zajca.

Ostala sva tri dni v Kumincih. Gričko je zopet pričakoval neke znance, ali jih ni bilo; a med tem je vsaki večer

*) Mlaj (tukaj: prvi krajec).

**) Klinček (nagelj).

onih, ki ne škilijo čez mejo in onih, ki ne želijo smrti našemu narodu tu ob meji, mnogo večje nego so pričakovali. V tej svoji obnemoglosti ne morejo več drugega nego da se znašajo nad „klerikalizmom“, ki da je tudi v Furlaniji jel „bujno poganjati“ itd. O da! Mi vemo, da se je tudi v Furlaniji že tu in tam ugnezdila tista nevarna kača, ki jej je ime irredentizem, ali z drugimi besedami italijanski liberalizem, laško naprednjaštvo in katera bi bila svojo za-„lego“ razširila čez vso Furlanijo in izlazala gladko pot onim, katere vleče srce proti Montecitoriju. A nastopil je drugi faktor, ki še visoko drži zastavo avstrijske zvestobe in katerega za svoje pogumno delo zadeva celo od slovenske strani fraza o „klerikalizmu“. „Klerikalizem“ je zdaj dinastična in narodna zvestoba elementom, ki nočejo še naravnost povedati, da sta jim zoperna oba ta pojma iz znanih razlogov. A da bi udarjali po mehu in menili mačka, zato kličejo na boj proti „klerikalizmu“ pod združeno zastavo slovenskih „naprednjakov“ in italijanskih liberalcev in mečejo okrog sebe s psovkami in frazami, da bi koga preslepili.

Hvala Bogu pa, da je njih izdajski klic le zadnji pojemajoči glas — klike, ki si je sama izkopal grob in ki zdaj ob odprtem grobu svojem dela svoj — „naprednjaški“ testament.

In tako je prav!

Dopisi.

A-B-C iz baške dollue.

A.

„Oj zlati vek zdaj baški grapi pride!“ vzkliknil sem ob preteklih deželnozborskih volitvah. Ves Lisec je bil poln vodovodov, — ko je deževalo; skozi Porezen vila je bela cesta — polževa; in vsakem grmiču visele so, kakor osirji, s kronami natlačene mošnje — Judeževe; duhovnikom so pobrali vse bukve, — celo breviri; učiteljem so tako povišali plače, da živi Vrtovec v Tolminu sedaj lahko brez skrbi — ob sami penziji. —

nekam odšel. Jaz sem, igrajoč se z dečki, izprašal, čegava je ona nova hiša: Danila Moroza. Bil je to kozak brkat, zdrav, a vrhu tega tudi jako mrk; imel je hčerko Marino.

III.

V Krim sva prišla srečno. Na povratku sva se, kakor po navadi, ustavila v Kumincih. Gričko se je brzo odtrgal od tetke in odšel. Samo zakaj se je ta večer tako brzo povrnil, nekam nenavadno otožen?

Sedli smo zjutraj h kosilu, a tetka reče:

„Si li ti, Gričko, poznal hčerko Danila Moroza, Marino?“

„A zakaj?“

„Oče jo je omožil; prisilil jo je nesrečnico! Kako se je upirala siroti! Skoro so jo polmrtvo odvedli k tastu.“

Pogledal sem v Grička, a on je poslušal in otrpnjeno zrl skozi okno.

„Omožila se je in propala kakor stena in oslabela, zvenela ribica moja... A bila je devojka kakor solnce. In k meni je često prihajala, pa čebljala in vpraševala...“

„Komu so jo pa dali?“

„Ivanu Bondaru, glej v Zvonarih, nedaleč. On je bogat človek!“

O, zlata doba, doba volitev! Zakaj si nam tako hitro obrnila hrbet in nam pokazala našo ubogo grapo zopet v stari podobli? — V Lisicu delajo vodovode — kakor nekaj — hudoourniki; v Poreznu merijo cesto — lisice, kopljejo jo — jazbeci, „mine“ pa streljajo — zajci; mošnje s kronicami je pobrala — slana; duhovniki imajo zopet toliko bukev, da ne vedo kam z njimi; učiteljem so pa plače tako šmentrano povišane, da niti do njih ne morejo; in tudi cesta po naši grapi je postala po nekaterih krajih zopet tako ozka, da se mora, ako se srečata dva voza, eden umakniti — pod cesto — —

„Regiment pod cesto gre... ju-juh!
Pa naš Oskar zraven je... ju-juh!“

B.

Pri nas je občinsko gospodarstvo tako čudovito vpeljano, da, kolikor veste, neje plačujejo ljudje občinske davke, toliko „bujneje“ raste njihov dolg pri davkarji v Tolminu. Na nekatero občinske pašnike je davkarja celo vže intabulirana. V katero bisago se neki steka občinski davek?... Znano je o kraških potokih, da teko nekoliko časa po vrhu zemlje, potem pa kar naenkrat izginjajo v — suha tla... Tudi naši občinski davki teko menda nekako tako, kakor kraški potoki.

C.

V starodavnih klerikalnih časih imeli so po čitalnicah in krčmah „zamorice“, ki so požirali prispevke za „Šolski dom“; dandanes pa imamo vže po navadnih kolibah „Zamorice“, ki požirajo milodare za — „svinjske jezike“. — A vse to ni še nič v primeri s tem, kar imamo mi na Grahovem. — Tam imamo tako „občinsko uradno sobo“, da je nikjer ni, in vendar nam požre vsako leto — sto kron najemščine.. Kadar je mraz, to skrivnostno sobo tudi uradno zakurijo; kadar je nasmečena, jo uradno pometejo; kadar je zaduhla, jo uradno prezračijo itd. za 100 svetlih kronic. — Vse kaže, da mora biti ta „zacoprana“ soba v podzemeljski zvezi z „Narodnim skladom“.

„Vže zdavna bili bi nam zlati časi dani, Če župan bil zares bi vsak, kdor

[nam župani — —“

D.

Vže štiri leta je določen prevdarek 100 K za cerkvene potrebščine v Nemškem Rutu. Davkarja je vže zdavna potirjala to svoto, a šmentrana „občinska kamora“ na Grahovem je ni še izplačala. — A to ni še zadosti. — Prišli so možje celo na sled, da je župan v svojem računu namesto 100 K izkazal kron — sto in štirideset. (Aha!) — A to ni

Kako je pobesil glavo moj Griciko, ni je dvignil do doma.

IV.

A mati neprestance:
„Oženi se, Griciko, pa oženi se! Zakaj ne?“

„A zato ne“, pravi Griciko „ker nisem našel prave družice; a da vzamem katerokoli, tega nočem“.

Sedimo v hiši, a mati se prične žalostiti, pa izpregovori:

„Kako so lepe devojke v našem selu! Znabiti niti v Kijevu ni lepših, kakor je Katarinka Barabašovna.

In vedno gleda v Gricika.

„Da, ni jih“, pravi Griciko.

„Ali Motrja Jakovenkova? O, krasna mladenka je to, vrlo krasna!“

„Krasna je tudi Motrja“.

„In Melasja?“

„Tudi Melasja je lepa“.

A mati zaplaka. In tako je vedno ostal neozenjen naš Griciko.

Marina je — to smo čuli od ljudi — kmalu umrla; pravijo, da je imela jako hudobnega moža. On se je sedaj že tretjič oženil.

V.

Griciko je bil že siv kakor golob, a še vedno je hodil v Krim. Ni se hotel ženiti niti živeti doma, temveč je čumakoval. Sreča mu je bila mila, in je bo-

še zadosti! — Ko so se nekateri rutki možje drznili pozvati župana na odgovor, ker noče toliko časa plačati cerkvi dolžne svote, odgovoril jim je „cum argumento cornuto“ — poklical je orožnike... —

Tako je razvozlat Aleksander Veliki gordijski voz in naš župan, France Mali, hotel ga je posnemati. — A ne boš, France! — Aleksander je bil res velik, a ti si v naših očeh vedno le manjši... —

„Ta je baški Haram-baša,
Ki se Turkom prav obnaša —“

E.

Govori se tudi, da je naš župan kot cestni odbornik goreč zagovornik ceste po baški dolini in da se res neumorno trudi, da bi te ceste kolikor mogoče dolgo — ne bilo. — To je prav lahko umeti, ako pomislimo, kako iskreno prijateljstvo veže našega občinskega očeta z Modrijanom in z Bimbovci. — Toda le brcajte in bimbajte Bimbovci: Pride ura, in je vže tu, ko boste morali vgrizniti — „kisló kumaro“ baške ceste in železnice in ko boste po „luftinženerskem“ Humu lahko izkopavali za tolminski muzej — konjske koprolite.

„Bliža se železna cesta,
Nje se „bimba“ veselim;
V daljne kraje, v tuja mesta,
Kakor ptiček poletim...“

F.

Naš župan je postal zadnji čas čudovito vesten. Ne samo, da vstaja sedaj vsaki dan ob 8. zjutraj, ampak tudi k sejam kar nepričakovano alarmira starišine. — Tako jih je pozval k občinski seji iz večurne daljave kar — na belo nedeljo zjutraj. — In sicer zakaj? — Da bi napravili utok proti odmerjenju ekvivalentnega davka in — kar je najpoglaviteje — da bi sestavo utoka izročili jedinemu veščaku, ki izgubi marsikatero pravdo, — dr. Tumi. — Da se v 30 dneh lahko rekurira proti odmeri pristojbinskega namdestka, je razvidno iz plačilnega naloga; s kakim vspohom pa, to določujejo razlogi, na katere se utok opira. Seveda so ti razlogi tu pri nas tako tajni, da ne bo niti „jedini veščak“ — Tuma vedel zanje, ko iznenadi se svojim krepkim utokom pristojbinski urad... Če bo sploh koga veselilo, veselilo bo nas, ako se občinam kaj polajša; toda naše županstvo nima navade polajševati, ampak se vestno drži Tumove vere, da — kmetu ni več pomagati, zato pomaga raje samo sebi. — Sploh nam belonedeljska seja vzbuja pomisleke, ker se nam vse zdi, da bo njen končni vspoh ta: Davek bo po utoka še večji, nego pred

gatel in bogatel; ali njega ni mamilo bogastvo temveč je šel bolj zaradi tega, ker se je zaljubil v čumaštvo. Doma je vedno tih, ne šali se, tudi govori ne veliko; a ko gre na stepo: drugi človek, kakor da se mu je odprl nov svet. Ide poleg voza odločno in smelo. Ali zapoje: „Sreča, moja sreča! Kaj mi nisi taka, kakor drugim, sreča!“ In vse zveni po stepi.

Dobro je pel. A ko zapoje Nečaja, se ti zdi, da zdajci privrše kozaki! A po plečih se ti siplje kar mraz. Bil je pravi čumak.

On je v našem selu cerkev na novo prekril in križe pozlatil. In ni enemu samemu človeku pomogel iz bede.

Mater je jako spoštoval. Ona ga je preživela; že je postala čisto majhna baš kakor žolta glivica, a preživela je čumaka.

Tretje leto je, odkar je umrl on. Bil je še krepak čumak. Ko je umiral, je rekel, da sta v gozdu pod hrastom zakopana dva lonca novcev; jednega naj damo materi, a za drugega naj ga lepo pokopljemo, naj naspemo veliko mogilo in postavimo na njo križ iz celega hrasta. In tako smo posekali hrast pri samem korenu, obtesali malo vejo in spustili v zemljo kakor križ. In daleč, daleč se vidi s stepo!

utokom, ker bo združen z njim še advokatov račun. —

Kako pa, da se je naš župan tako ljubeznjivo spomnil na naprednega puščavnika — dr. Tumo?

Prvič zato, da bi se nekoliko olepšal pred njim zaradi liberalne blažave v naši dolini.

Drugič zato, ker sta enega duha in srca — zvesta načelu:

„Skrbi za-se,
Pusti brata,
Brcni ga skoz
Trojna vrata...“

Tretjič pa zato, ker našemu županu — posebno zadnji čas — neizrekljivo ugaja zelena barva — upanja. — Vže pred jesensko volitvijo nameraval je baje Tuma našo dolino počastiti s svojo mrtvaško-zeleno prisotnostjo; a naš občinski oče mu je samozavestno svetoval, naj nikar ne hodi, ker ima vže on tukaj vse ljudi na vrvi. — No — Bogu hvala! — vtrgala se je ne samo „vrvi“, ampak tudi „vrvi“: ostala je-le še ljubezen do Tuma pri županu in njegovih dragih: — Namesto ljudij imel je župan po volitvi na vrvi — dolgnos in prazno krčmo... —

Kako ljuba je našemu županu zelena barva, priča nam tudi to, da so imeli vsi trije njegovi glavni agenti pri zadnjih volitvah zeleno „monduro“. — Eden izpod Bukovega imel je rudeča lica in zeleno obleko, drugi imel je zelene nogavice in zeleno lice, tretji pa, ki „kupčuje z mrtvaškimi kožami“ t. j. inventari po rajnikih, imel je samo zelena lica... —

„O Hoffnung, Hoffnung, immer grün...!“

Politični pregled.

Državni zbor.

Program za državnozbornsko zasedanje je naslednji: 12. t. m. popoldne ob 3. uri seja 13. t. m. se reši poglavje o železniškem ministerstvu, dne 16. t. m. poljedelstvo. Delegacije bodo končane do 28. t. m. V juniju ima državni zbor le kratko poslovno dobo in pridejo na vrsto manjše predloge. Sredi meseca junija se skličejo deželni zbori.

Delegacije.

Danes se snidejo v Budimpešti delegacije. Sodeč po poročilih, katera čitamo v raznih listih, bodo razprave v sedanjem zasedanju delegacij četudi ne burne, pa vsaj jako živahne. K tej živahnosti dale bodo povod razne okoliščine. Med temi v prvi vrsti trozveza, ki se je ali že obnovila, ali pa se ima obnoviti v najkrajšem času. Povod živahnosti delegacijskih razprav dale bodo pa tudi raznotere trgovinske pogodbe, ki se imajo v najkrajšem času ali obnoviti ali podaljšati. Da pa imajo trgov. pogodbe veliki pomen tudi z ozirom na politične odnose med različnimi državami, o tem ne dvomi nikdo. V tem zasedanju pa pride tudi vojna uprava na dan z različnimi zahtevami. Tako je skoraj gotovo, da bode minister zahteval izvenreden kredit 38 milijonov kron za nabavo novih topov. Cesar sprejme delegacije. jutri. Odpeljal se je že v nedeljo tjakaj z nadvojvodinjo Marijo Valerijo.

Odstop austr. vojnega ministra.

Vesti o odstopu vojnega ministra barona Krieghammerja še niso potihnile. Pred zasedanjem delegacij sicer ni pričakovati, da minister odstopi, pač pa se utegne zgoditi sprememba tekoma tega poletja. Kdo bode naslednik vojnega ministra še ni določeno, pač pa se v vojaških krogih imenujejo razna imena. Mej temi so: Fml. Fischer-Colbrie, pl. Vivenot; potem fcm. baron Alborin pa fml. Schönaich iz vojnega ministerstva.

Cesar na mornariških vajah.

Listi poročajo, da se namerava Nj. Velič. cesar letos po dolgoletnem presledku zopet udeležiti vaj mornarice.

Madjari in prestolonaslednik nadvojvoda Franc Ferdinand.

Častnim kavalirjem, ki bodo spremljali Nj. c. in kr. Visokost nadvojvoda Franca Ferdinanda, prestolonaslednika avstrijskega kot zastopnika Nj. Vel. cesarja k slavnostim kronanja angleškega kralja Edvarda VII. v London, so izbrani in sicer za Avstrijo: grof Ferdinand Buquoy, knez Henrik Liechtenstein in knez Pavel Sapieha; za Ogersko pa: grof Tasilo Festetics. V tem spremstvu so torej eden nemški, eden češki, eden poljski in eden madjarski kavalir.

Vsled take sestave spremstva pa so Madjari zdaj skrajno užaljeni in vsi izven sebe. Vse madjarsko časopisje in tudi uradno kriči, da je to ponižanje za Madjare in preziranje madjarske države. Nadvojvodi očitajo, da to spremstvo predstavlja federalizem. Kronanje angleškega kralja je političen akt in pri tem bi morale biti zastopani le obe državni polovici, ne pa posamezni narodi države. Osobito je žaljenje za Madjarsko ker se jo s tem činom smatra za kronovino in ne za državno polovico. V seji poslanske zbornice ogerske od 3. t. m. je stavljal posl. Pichler oestro interpelacijo v kateri je zahteval, da se prepreči, da bi šlo tako spremstvo z nadvojvodo v London. Pri tej priliki so se primerile stvari s protinastično tendenco. Madjare še posebno jezi, ker se je nedavno nadvojvoda Saluator o neki priliki izrazil, da obžaluje, da tega deželnega jezika (mažarsčine) ne zna. Madjari so torej zopet našli ugodno priliko za svoje protinastične težnje, katerim dajo duška vsakotoliko. Ali kako daleč že sega ta predrznost Madjarov, priča najbolj to, da so nedavno v zbornici protestirali proti igranju cesarske himne ter zahtevali, da se ista na Madjarskem sploh prepove! Cesarska pesem da vzbuja v njih neljube spomine, ker so bili ob zvokih iste pobiti madjarski uporniki leta 1848.

Prusi proti Slovanom.

Zopet se poroča o pruskim nasilstvih proti Slovanom. — V Gnezenau na Poznanskem je pruska vlada zopet izobčila več poljskih gimnazijcev. — V Gorrenji Sleziji pa so vsi slovanski delavci, ki niso še eno leto v Nemčiji, dobili povelje, da se morajo izseliti. — Nekateri listi so mnenja, da pomeni to sistematično preganjanje Slovanov v Nemčiji — začetek od koca.

Črnogora v orožju?

Že več časa se opazuje neko sumljivo gibanje v Črnogori. Svoj čas smo poročali, da je ruski car podaril Črnogorem veliko število pušk, katere je vele knezu Nikolaju razdeliti med narod. Zdaj poročajo listi, da je knez pozval v domovino vse možke, ki so zmožni nositi orožje in začelo se je splošno oboroževanje. Knez je bil nedavno v Podgorici, kjer se je vršilo mej kršč. albanskimi voditelji važno posvetovanje. Od tega posveta naprej so se začele zbirati čete na albanski meji. To gibanje je jako čudno, zlasti za to, ker nikdo ne ve, komu gre mar.

Razmere v Rusiji.

Poroča se, da se je v okrajih Voroneš, Jekaterinoslav, Karkov in Pollava, torej v okrajih s pretežno nemškimi naseljenjem pojavil pravi kmetijski upor. Nahujskani kmetje so napadli posestvo kneza oldenburškega in vse razdrli ter odnesli kar je bilo porabljivega. Zdražbarji, večinoma nemški naseljenci so razdelili med kmete neko proklamacijo ter jih nalagali, da je carjev manifest. Vsled tega so udri kmetje k imovitejšim posestnikom ter si nabasali živeža, a so bili še tako pošteni, da so si dali pri obč. zastopu potrditi, koliko je vsakdo vzel. Uzrok tem nemirnim je lakota, katero pa hujskači izkoriščajo v politične namene. Vlada pa se boji, da se upor ne razširi in odpošilja vojaštvo v razburjene kraje, da brani bogataše. Vnanji minister potuje sam v svrhu informacij po omejenih krajih. — Dosedaj je na nogah 18000 kmetov.

Odmevi z ameriško španske vojne.

Za časa vojne mej Španijo in Severno Ameriko na Filipinih so se godile od strani ameriškega vojaštva velike grozovitosti tako proti španskemu vojaštvu kakor in še bolj proti prebivalstvu otoka sploh. Ta grozodejstva so se vršila največ pod poveljnštvom nemškega majorja Wallerja in podrejenih mu vojakov. Major Waller pa se izgovarja, da je to delal na povelje generala Smitha, general Smith pa pravi, da je dajal ukaze za grozodejstva v sporazumju z vrhovnim poveljnikom Chaffée-jem, — a ta končno izjavlja, da prvi ukaz izvira od vojnega ministra. Zdaj so vsi ti veliki možje postavljeni pred sodišče, ki jih baje ne bo premilostno sodilo.

Revolucija na Kitajskem.

Ustaja v okraju Kendingen je prva posledica iztirjevanju odškodnine za storjeno škodo na življenju in imetju kristjanov na Kitajskem. Neki francozki duhovnik je bil obglavljen in njegovo glavo so nosili okrog nataknjeno na dolgem drogu. Odposlaniki velevlasti zahtevajo odločno, da se ustaja koj zaduši in francozki odposlanik je poslal svojega pooblaščenca na lice mesta, da stvar preišče.

Domače in razne novice.

Odlikovan slovenski arhitekt. — K nadvojvodi Francu Ferdinandu je bil povabljen slovenski arhitekt gosp. Maks Fabiani naš rojak iz Kobdilja na Krasu, da izvrši neke stavbne preuredbe nadvojvodove palače v Pragi. Gosp. Fabiani je imel sijajno ponudbo v Rusijo, a je odklonil, ker hoče še nekaj časa ostati v Avstriji.

Za „Šolski Dom“ došlo upravništvu „Gorice“. „Ženska podružnica sv. Cirila in Metoda“ v Dornbergu K 30; g. Ajdovec K 10. — Hvala!

Vabilo. — Gospodje člani društva „Šolski Dom“ se uljudno vabijo na občni zbor, ki bo v četrtek 22. maja ob 11. uri predpoludne v prostorih „Šolskega Doma“ z dnevnim redom, ki ga določujejo društvena pravila. Letni račun bodo razpostavljeni osem dni prej pri podpisanim druženikom na ogled. — V Gorici, 5. maja 1902. — Dr. A. Gregorčič, predsednik.

Vabilo k občnemu zboru „Krojaške Zadruga“ vpisane zadruga z omejeno zavezo, kateri bo dne 22. maja t. l. ob 11 $\frac{1}{2}$ popoldne v prostorih „Goriške Čitalnice“. Dnevni red: 1. Računi za l. 1901. 2. Poročilo in predlogi načelnštva. 3. Poročilo in predlogi nadzorništva. 4. Volitev načelnštva in nadzorništva. 5. Morebitni predlogi.

V Gorici, dne 2. maja 1902.

Načelnštvo.

Na znanje: Računi za l. 1901 so vsakemu na vpogled v zadrugi prodajalnici. — Obresti deležev za l. 1901 se bodo izplačevali po občnem zboru v prodajalnici. — Obresti se ne obrestujejo.

Izpitni učiteljske usposobljenosti. — Včeraj so pričeli na tukajšnjem c. kr. ženskem izobraževališču pred dotično komisijo izpitni učiteljske usposobljenosti. — K tem izpitom se je oglasilo 23 učiteljev in učiteljic.

Vojaško inspiciranje. — Včeraj je inspiciral tukajšnje vojaštvo fem. baron Sucovaty ob jako neugodnem vremenu. Vojaki so se vrnili z vaj popolnoma mokri.

Sklep VI. šolskega leta zidarske šole v Renčah. — V nedeljo ob 3 $\frac{1}{2}$ uri popoldne se je vršil v lepo okrašeni sobi v Renčah sklep VI. šolskega leta tamošnje zidarske šole. To slovesnost so počastili razni gospodje, kakor: ravnatelj drž. obrtniške šole v Trstu in nadzornik obrtnih šol na Primorskem in v Dalmaciji, vladni svetnik vitez Heský; g. dvorni svetnik vit. Klodič-Sabladoski; gosp. ravnatelj ženskega učiteljišča v Gorici Štefan Križanič; gosp. ces. svetnik Vodopivec in razni drugi gospodje ter mnogo domačega občinstva. Voditelj te šole g. Bajc pozdravi v primernem nagovoru vse navzoče ter podá nekako statistiko te šole, iz katere smo doznali, da je obiskovalo to šolo in sicer v treh razredih 58 učencev. Napredek je bil jako dovoljen; poučevalo se je pa na tej šoli: prostoročno risanje, kalupanje (modeliranje), računstvo in spisje po 8 ur na teden v vsakem razredu. Navzoči so se prepričali o res povoljnem napredku v vseh učnih predmetih, posebno pa v ornamentiki in modeliranju.

Šolski odbor je obdaril več učencev z denarnimi darili.

Slovesnost je sklenil okrajni šolski nadzornik g. Finžgar z govorom, v katerem je vzpodbujal mladino k pridnosti in k rednemu obiskovanju te šole, ki je doprinesla že dozdej lepega sadu in ga bo še vedno več prinašala. Dejal je, da je neobhodno potrebno da naše ljudstvo napreduje v vseh strokah in tako tudi v zidarski in da ne zaostaja tudi v tem oziru za napredkom drugih krajev.

Zahvalil je vsem činiteljem, ki na katerikoli način to prekorišno šolo podpirajo. Konečno je povabil navzoče, da zakličejo trikratni „živio“ presvetlemu cesarju, čemur so se vsi navzoči navdušeno odzvali; mladina pa je zapela cesarsko pesem.

Odbor ženske podružnice sv. C. in M. v Dornbergu je od nabrane svote 86 kron odposlala glavni družbi v Ljubljano 56 K, in za „Šolski Dom“ v Gorici 30 K. Med 56 K je všteta tudi svota 26 K, ki se je nabrala pri poroki g. Albina Šinigoj z gđ. Karolino Mrevlje. Odbor izreka tem potom vsem letnicam, podpirateljicam in darovalcem v imenu glavne družbe in „Šolskega Doma“ najiskrenejšo zahvalo za njih požrtvovalnost in radodarne doneske za tako blagi namen.

Občinske volitve v Dolenjah ob Idriji. — Prejšni teden so se izvršile občinske volitve v Dolenjah ob Idriji. Tudi tukaj sta si stali nasproti dve stranki, namreč stranka rudečih „Legašev“ in patrijotično-avstrijska stranka. Zmagala je zadnja, če tudi se je prva trudila, da bi celó z denarjem dobila za sé glasov.

V prejšnjem starešinstvu je bilo veliko „Legašev“, ali pri sedanjih volitvah prodrli ni nijeden teh ljudi. Čudno se čita med „Legaši“ tudi ime Jakončič. Oče in mati sta bila Slovenca a sin zašel je med „Legaše“. Puro sangue!

Prve jagode so prinesli v soboto na naš trg. Prodajali so jih po K 120 kilog.

Izgubljeno. — Včeraj popoldne se je zgubila srebrna ura s črnim trakom, na katerem se nahaja mala svetinja Materie božje, od ulice Giuseppe Verdi pri učiteljišču pa do uhoda ulice sv. Klare. Kdor jo je našel, prinese naj jo tuk. upravništvu ali na policijo ter vdobi primerno nagrado.

Razglas. — Razpisujejo se 4 prostori, vstanovljeni od vis. deželnega zbora v spomin ranjcega deželnega glavarja Nj. E. grofa Franca Coronini za brezplačno zdravljenje v prvi morski kopelji v Gradcu štiri ubogih skrofuloznih ali rakitičnih dečkov oziroma deklic te dežele za dobo 50 dni pričenši s 1. julijem t. l. Prošnje, ki morajo biti opremljene z mnenjem občinskega zastopstva in spričevalom pristojnosti prosilcev v kako občino Goriške in Gradiške, kakor tudi se spričevalom uboštva in boleznih prosilcev z dravniškim spričevalom, naj se vlagajo pri deželnem odboru do 20. maja t. l.

Škropljenje trt. — Kakor vsaka stvarica na svetu, tako ima dandanes tudi trta razne bolezni. Med temi je ena najhujših strupena rosa ali Peronospora infestans. Da pa ta bolezen ne uniči preveč trte si pomagamo s škropljenjem.

Škropi se z raztopino modre galice ali vitrijola in apna. Da pa bode škropljenje uspešno, mora se vinogradnik držati posebnih pravil, z ozirom na čas škropljenja in na množino zmesi (snovi).

Ker dandanes ne zadostuje enkratno ali dvakratno škropljenje, škropiti moramo po trikrat, da, celo štirikrat.

Prvič naj se škropi krog polovice meseca maja, drugič početkom meseca junija, tretjič početkom meseca julija in četrtič sredi meseca avgusta. — Pri tem pa ni treba čakati, da je bolezen še na listih, kar bi bilo skoraj prepozno, kajti: po toči zvoniti je zastoj.

Modra galica in apno naj bosta raztopljena v razmerju 1:1 $\frac{1}{4}$ na 100 l vode.

Za prvo škropljenje zadostuje na vsak hl vode 1 kg modre galice in 1 $\frac{1}{4}$ kg apna; za drugo škropljenje naj se vzame na vsak hl vode 1 $\frac{1}{2}$ do 2 kg modre galice in 1 $\frac{3}{4}$ do 2 $\frac{1}{2}$ kg apna; za tretje škropljenje naj se vzame 2 do 2 $\frac{1}{2}$ kg modre galice in 2 $\frac{1}{2}$ do 3 kg apna; za četrto pa 3 kg modre galice in 3 $\frac{3}{4}$ kg apna. Te množine so najprimernejše.

Uspeh škropljenja pa ni le odvisen od časa škropljenja in od množine snovi, ampak tudi od hranjenja teh snovi in od naprave te tekočine (raztopine).

Modra galica naj se hrani v gostih vrečah, apno pa če je le mogoče v vodi, ali pa naj se zakoplje kolikor mogoče globoko v zemljo, kajti apno se na zraku jako rado navzame ogljenčeve kisline in kot tako je malo sposobno za porabo.

Modra galica in apno naj se raztapljata vsako posebej v vodi, (najbolja voda za napravo te raztopine je studenčnica). Pri tem pa je treba še opozoriti, da ni dobro raztapljati (namakati) modre galice v gorki vodi, ker bi se razkrojila in bi le malo ali nič ne zalegla.

Apno naj se spravi v gosto vrečo in naj se v vreči razmoči, ker drugače bi prišel pesek, kateri se nahaja v apnu, v raztopino in bi ovrhal škropljenje.

Na to se vlije raztopina modre galice v raztopino apna, med vlivanjem pa se neprestano meša.

Opomniti je še, da se ne sme škropiti v prav vročih urah, ker bi raztopina trtno listje preveč ožgala.

Kmalu bo čas tudi za žveplanje trt, radi tega hočem spregovoriti o prvi priliki tudi kaj malega o žveplanju trt.

J. S.

Streljanje proti — slani. — V „Kmetovalcu“ čitamo: Nujno svetujemo vsem vinogradnikom, naj se brigajo za to zadevo, kajti letos utegnejo spomladanski mrazovi narediti veliko škodo, ker imamo lepo in zgodnjo pomlad, ki je s svojo gorkoto rast močno pospešila. Na to gorkoto pride prav gotovo povratek mraza, ki lahko naredi silno škodo, če se takrat zjasni. Omenjamo, da so lansko leto naredili prav ugodne poskuse s streljanjem proti slani. Znano je namreč, da se slana naredi zjutraj, ko solnce vzhaja, je če je jasno in popolnoma mirno. Kakor hitro je zrak nemiren in je vetrovno, se slane ni bati. Na podlagi tega dejstva so vzeli

strelne naprave proti toči ter so jih namesto navpično postavili vodoravno in so v jutrih, ko se je bilo bati slane, streljali in tako zrak pretresali in delali umeten veter. Uspeh je bil baje popoln.

„Dom in svet“ ima svoji 5 številki sledečo vsebino: Nesrečno zlato! Povest. Spisal Bogdan Vened. (Dalje.) Pravijo . . . Zložila Mira. Noč po sobi moji plava . . . Zložil Ivo Danič. Zvijljenje. Pomladanska slika. Spisal I. E. Rubin. Roma la santa. Zložil M. O. Viktor Hugo. Kulturnoliterarna drobtina. Spisal Andrej Kalan. Divji lovec. Narodni igrokaz s petjem v štiri dejanjih. Spisal F. S. Finžgar. Od Save do Bospora. Potopisni spomini. Napisal Ivan Knific. (Dalje.) Molitva. Zložil H. Nad grobovi. Zložil Cvetko Slavin. Akvilejska cerkev med Slovenci. Zgodovinska študija. Spisal dr. Jožef Gruden. (Konec.) Trtje in povrtje. Zložil A. Medved. V zračnih višinah. Črtice o zrakoplovstvu. Spisal I. Z. Do zmage! Po prijateljevih pismih priobči J. Ošaben. (Dalje.) Iz Kranjske na Goriško — pod zemljo! Tehnična dela pri bohinjskem predoru. Popisuje Livski. Nemire žene. Zložil Cvetko Slavin. Književnost. Slov. književnost. O pouku slovenskega jezika. Spomenica ob 200letnici uršulinskega samostana v Ljubljani. — Hrvaška književnost. Knjige „Matice Hrvaške“ za leto 1901. Krčki knezovi Frankopani. — Češka književnost. Tres. Z. Entstehungsgeschichte der kirchenslavischen Sprache. — To in ono. Naše slike. Iz Prešernovih šolskih let. † P. Ladislav Hrovat. Dvestoletnica ljubljanskega uršulinskega samostana. Schellenburgove dobrodelne ustanove. Kranjska gasilna društva. Dr. Matija Murko. Ruski kružki. Fra Grga Martić. „Staroslovenska akademija“. Zavod sv. Hieronima v Rimu. Dr. Emil Holub. Dr. Lieber in nemški katoliški „Centrum“. Šah na platnicah. IV. shod slov. časnikarjev v Ljubljani na platnicah.

Slike. Kraljica majnikova. Vinjeta. Lukenjski grad pri Prečini. Fot. K. Čeč. Od Save do Bospora. Carigrad: Galatski most, Aja Sofija, Atmejan, stari Hipodrom z obeliskom in Bronasto kačo. Zadej Ahmedova mošeja. V zračnih višinah. Slika 1. Wellnerjev zrakoplov. slika 2. Compagnonov zrakoplov. slika 3. Delpradov zračni velociped. Piseniska tajnost. Kardinal-nadškof Jakob Missia na mrtvaškem odru. Fot. A. Jerkič. Pogreb kardinala Jakoba Missia v Gorici. Fot. A. Jerkič. Janez Jakob pl. Schellenburg. Dr. Lieber.

„Katoliški Obzornik“ II. zvezek ima sledečo vsebino: Socijalna odgovornost življenja, (dr. A. Ušeničnik). Svoboda vesti na Ruskem, (Fr. Ks. G.). Kardinal Missia in katoliška renesanca med Slovenci, (dr. A. Ušeničnik). Konstitucija lavantinske sinode o krščanski filozofiji, (M. V.). Gogoljeva duša, (Fr. Ks. G.). Cerkev in cerkve (dr. M. P.). Kardinal Missia. Slovestvo, (dr. K.). Razne stvari. Listnica.

Novim županom na Reki je bil izvoljen dr. Fr. Via. Pri svojem umeščenju je izrekel, da je Reka „italijansko mesto in da taka ostane, v kolikor pa še ni, pa postane“. Za politično bodočnost Reke bi bil ta izrek novega župana pomenljiv, ako bi na Reki — Hrvatov ne bilo.

Slov. kat. akad. društvo „Danica“ na Dunaju je v svoji seji dne 1. maja 1902 sestavila sledeči odbor: Predsednik: cand. iur. Matija Lavrenčič. Podpredsednik: stud. iur. Lovro Pogačnik. Tajnik: stud. iur. Franjo Schaubach. Blagajnik: stud. phil. Rudolf Pregelj. Knjižničar: stud. phil. Ivan Grafenauer. Arhivar: stud. phil. Josip Pavlin.

Pretep mej Vsenemci. — Na Dunaju so imeli Vsenemci svoj peti shod. Udeležil se ga je tudi znani kričač Wolf. Ko je hotel govoriti, začeli so Schönererijanci na ves glas vpiti ter razbijati po mizah z vrčki in palicami. Zastonj so se trudili reditelji shoda, da bi napravili mir. Konečno se je Wolf usedel, ker je videl da mu ne puste priti do besede. Pa tudi tako sedečega niso pustili Schönererijanci v miru, marveč začeli so nanj metati štirioglate koščke sladkorja. Njegovi pristaši so zagnali hud vik in krik ter začeli vpiti „živio Wolf!“ Schönererijanci pa jeli so zvižgati in razbijati. Ko so hoteli reditelji nekatere izmed najhujših razsajalcev s silo spraviti iz dvorane, nastal je splošen pretep, palice so padale po hrbtih, pesti po glavah, trgali so si obleke, policiji pa se je še le po dolgem času posrečilo napraviti mir med pretepači, na kar je šele komisar razpustil shod. Živela vsenemska kultura! In tako kulturo hočejo ti ljudje nositi na Vshod!

Gledališka panika v Budjevicah. — Petero dečkov, ki bi radi v Budjevicah šli v gledališče brez vston-

nic, je imelo smolo, da jih je vratar zapazil in zapodil. Sklenili so se maščevati. K prihodnji predstavi so prišli z galerijskimi vstopnicami. Sredi igre so pričeli kričati na vse grlo: „Gori!“ „Gori!“ in leteli so iz gledališča, kjer je nastala nepopisna panika. Občinstvo se je usulo iz gledališča. Igralci so zaman upili z odra, da ni ognja. Konečno se je tudi občinstvo prepričalo, da ni ognja, vendar nazaj v gledališče je prišlo le par ljudi. Predstava se je nadaljevala.

Izseljevanje židov iz Rumunije. — Prihodnji teden pobere v Rumuniji 3000 židov šila in kopita ter se izselé v Ameriko. Srečno pot!

Narodno gospodarstvo.

V prospeh sadjereje na Tolminskem.

(Dalje.)

Ker bi razstava samo tedaj privabila mnogo deležnikov iz vseh občin, ako bi se delila za najlepše razstavljeno sadje darila in drugačna priznanja, bi se moralo zaprositi, kakor hitro se bode moglo z nekako zanesljivostjo računati na srečen izid sadne trgatve, kmetijsko ministerstvo, da dovoli v ta namen potrebno podporo. Če se stvari v prošnji prav razložijo, menim, da se ne bode prosilo zastoj. Potem bi se morala razstava vsaj par mesecev pred sadno trgatvijo razglasiti po vseh občinah, da se kmetovalci pripravijo na njo in da ohranijo kolikor mogoče tudi jesensko sadje za njo, da dobimo na razstavi zvesto podobo sadjereje dotičnega okraja. Take razstave mogoče vspodbujajo tekmovanje vseh prizadetih krogov in uplivajo jako dobrodejno na nadaljni razvoj sadjereje.

Marsikdo utegne ugovarjati, da je lahko delati take načrte, a veliko teže izvrševati jih. To priznavam tudi jaz. A kar so drugod naredili in dosegli, to naredimo in dosežemo lahko ali težko tudi mi, samo dobre volje treba, resnega prizadevanja, vstrajnosti in složnosti. — Take okrajne razstave prirejajo na Štajerskem, južnem Tirolskem, Avstrijskem in sploh v vseh naprednih sadorodnih deželah in dosegli so očitne, na Tirolskem, lahko rečem, velikanske uspehe. Saj razstava ni treba da je potratna, da se odlikuje po zunanem lišpu, ki mnogo stane, a le slepi in nič ne dokazuje, mariveč naj bode praktična, okusno urejena, v zvezi z razložbo sadjarskih obrti in združena s primernim podučevanjem in razkazovanjem.

Sicer pa razstava ali ne razstava — do prave uredbe naše sadjereje in našega sadjarstva moramo priti po tem ali po drugem potu, ako hočemo tudi v v tej prevažni kmetijski panogi tako napredovati, da nas ne uniči konkurencija drugih naprednejših dežel.

Kaj nam je torej storiti, da razumno in v svojo korist uredimo sadjerejo v posameznih pokrajinah? Pred vsem moramo opustiti razvado, po kateri smo do zdaj nasajali na svojih posestvih brez utemeljenega izbora toliko sadnih vrst, kolikor smo jih mogli dobiti. To lahko delajo sadjerejski diletanti, to je tisti, kateri se kratkočasijo ali kateri zgolj poskušnje delajo s sadjerejo, a ne razumni sadjerejci, katerim mora biti sadno drevje plodonosna glavica. Ti taki nasajajo samo drevesa izbranih vrst, o katerih vedo po dosedanjih skušnjah, da jim ugaja podnebje, da uspevajo in obilno rode na njihovih zemljiščih in pa, kar je glavna reč, da imajo veljavo na sadnem trgu. Vsaka sadorodna pokrajina naj torej nasaja in goji zelo omejeno število izbranih sadnih vrst. Nasadi naj bodo slični, enakovrstni, tako da bode dobivati n. pr. v eni občini cele vagone jabolk ali hrušk iste vrste. Tako odbrano, skrbno ohranjeno sadje ima na trgu veliko večjo vrednost, nego mešanica raznovrstnih jabolk in hrušk, kakoršna se navadno izvažja iz naših gorskih občin. Tako gojé n. pr. na južnem Tirolskem v nekaterih dolinah skoro samo bele in rudeče rožmarinčke, katere razpošiljajo z največjo skrbnostjo povite in v skrinjah pospravljene, enako, kakor se pospravljajo pomeranče, v kupčijo; večji del tega izbornega sadu oddajajo na knježevske dvore po tako visoki ceni, kakor se pri nas niti približno ne prodaja noben, tudi najfinejši sad. V drugih pokrajinah daje glavni sadni pridelek beli zimski kalvil (rebrač), kateri se tudi prav drago prodaja ter bogato vrača trud in skrb sadjerejcu. V Meranu je velika trgovska hiša „Grosses Calville-Geschäft“, katera se z velikim dobičkom bavi samo s prodajo jabolk te plemenite vrste. Kaj takega ni in ne more biti pri nas, ker nimamo nikjer po celi deželi enakovrstnih nasadov. Radek je pri nas nosastnik kateri pridelnia n. nr. en voz.

dva voza samih dunajk, ali samih pogačice ali katerega koli sadu iste vrste in redka je občina, v kateri bi se zanesljivo našlo en vagon blaga ene same vrste. Povsod sama mešanica in zato rečna kupčija in pičli, nevaležni dohodki.

(Dalje pride.)

Loterijske številke.

3. maja.

Line	73	90	34	74	88
Trst	23	78	43	7	13

Učenca

za modro trgovino sprejme se takoj pri trdki I. ZORNIK v Gorici.

Št. 30/02.

Razglas.

Na slovenskem oddelku deželne kmetijske šole v Gorici, bo dne 16. in 17. maja t. l. od 8.-12. ure dopoldne pouk o cepljenju trt na zeleno. — K pouku se vabijo vsi ukaželjni trtorejci, ter se prosi, da prinesejo s seboj nož za cepljenje v zeleno.

Vodstvo slov. odđ. dež. kmetijske šole.
V. Dominko,
vodja.

Za vsacega nekaj!!

dobi se v zalogi trdke

I. Zornik, — Gorica
Gospodarska ulica št. 7,
prva in edina slovenska trgovina
za modno blago.

Najboljše, največje in najcenejše skladišče vsakovrstnega perila, sraje za hribolazce in kolesarje vsake velikosti, jopice za telovadce, krasnih kravat v vsakem slogu, nogovic, rokovic, životnikov (modercev), solčnikov, pihalk, dežnikov, blusen, spodnjih kril, divnih okrasov za obleke, svil za obleke in bluse, vsih potrebščin za vezenje.

Priporočevalno najbolje kupovališče za g. šivilje in krojače.

Naročila za izdelovanje perila (za gospode), in modercev po vsakej meri in zahtevi izvršujejo se točno.

Naznanilo!
v tvornici piva
I. Gorippa v Gorici
na Tržaški cesti (Via Trieste)
se prodaja
ječmenove tropine za
živinsko krmno.

Peter Drašček,

trgovec j. dilnega blaga v Gorici,
Stolna ulica št. 2.

Priporoča se p. n. občinstvu v Gorici in z dežele. Prodaja kavino primeso, sladkor, milo, slanino, riž, maslo surovo in kuhano, olje, moko iz Majdičevih mlinov in vse jestvine.

Zaloga žveplenk
sv. Cirila in Metoda.

Anton Pečenko

Vrtna ulica 8 GORICA Via Giardino 8
priporoča

pristna bela
in črna vina
iz vipavskih,
furlanskih,

briskih, dal-
matinskih in
isterskih vi-
nogradov.

Dostavlja na dom in razpošilja po železnici na vse kraje avstro-egrske monarhije v sodih od 56 litrov naprej. Na zahtevo pošilja tudi uzorce.

Cene zmerne. Postrežba pošena.

Podpisani priporoča slavnemu občinstvu v Gorici in na deželi svojo

prodajalnico jestvin.

V zalogi ima kave vseh vrst, različne moke iz Majdičevega mlinca v Kranju, nadalje ima tudi raznovrstne pijače na primer: francoski Cognac, pristni kranjski brinjevec, domači tropinovec, fini rum, različna vina, goršice (Senf.) Ciril-Metodovo kavo in Ciril-Metodove užigalice. — V zalogi se dobē tudi testenine tvrdke Žnideršič & Valenčič v Ilirski Bistrici, ter drugo v to stroko spadajoče blago. — Postrežba točna in po zmernih cenah.

Z odličnim spoštovanjem

Josip Kutin,

trgovec v Semeniški ulici h. št. 1
(v lastni hiši.)

„Narodna Tiskarna“ v Gorici
ulica Vetturini 9.

Ilijada.

Povest slov. mladini.

Prosto po Homerju
pripoveduje

ANDREJ KRAGELJ.

S tolmačem važnejših osebnih imen ter obsega 273 strani.

CENA:

1 K 40 vin., po pošti 20 vin. več.

Vezana v platno 2 kroni, oziroma 2 kroni 20 vin.

Dobiva se v „Narodni Tiskarni“ v Gorici, pri knjigotržcih Paillichu v Gorici na Travniku, pri Schwentnerju v Ljubljani in Florijanju v Kranju.

Anton Fon,

klobučar in gostlničar,

Semeniška ulica št. 6,

ima bogato zalogo raznovrstnih klobukov

ter toči v svoji krčmi

pristna doma a vin

in postreže tudi z jako ukusnimi jedili.

Franc Melink,

zidarski mojster v Višnjeviku št. 67,

prevzema vsa zidarska dela po najnižji ceni. — Naročena dela se lično izvršujejo.

F'ani Drašček,

aloga šivalnih strojev v Gorici
Stolna ulica št. 2.

Prodaja stroje tudi na tedenske ali mesečne obroke. Stroji so iz prvih tovarn ter najboljše, kakovosti Priporoča se slav. občinstvu.

Odlikovana

kleparska delavnica

Artur Makutz,

Gorica, Ozka ulica št. 1.

Priporoča svojo kleparsko delavnico ter zalogo kleparskih izdelkov za kuhinjo itd., ima zalogo žlebov vseh vrst za nove stavbe, oziroma preskrblja iste v najkrajšem času. — Prevzema naročila za vpepljavo strelovodov, tudi pozlačenih. — Izdeluje pumpe za vodo. Prireja vpepljavo vode z cevni vsake vrste. — V lastni zalogi ima stroje za žveplanje sodov iz cinkanega železa, škropilnice proti peronospori ponovljene po Vermorelovi sestavi; mehove za žveplanje grozdja raznih sistemov itd. — Postrežba točna. Cene zmerne!

Naznanilo.

Podpisanec, večletni hotelier v Pulju, naznanjam slavnemu občinstvu, da sem otvoril svojo, po najnovjših zahtevah urejeno in opremljeno

kavarno „Central“,

na Travniku.

V njej bo p. n. gg. gostom na razpolago poleg treh biljardov tudi okoli 100 časopisov najrazličnejše vrste. Zagotavlja najskrbnejšo postrežbo v vsakem obziru, prosim blagohotne podpore z obiskovanjem ter se beležim z vsem spoštovanjem udani

Filip Pečenko.

P. S. Ako kdo izmed gosp. ni prejel naznanila katera sem razpošiljal te dni, prosim da mi blagohotno oprusti.

Kot dobrota za vsako družino se izkazuje uporaba =

Kathreiner-Kneippove
sladne kave.

Nobena skrbna gospodinja naj se ne pomišlja dalje uvesti to zdravo pijačo.

Najbolj priporočna primes in najboljše nadomestilo za zrnato kavo.

Kathreiner-Kneippova sladna kava se dobiva pristna samo v izvirnih zavojčkih z varstveno znamko župnik Kneipp in imenom =

Kathreiner.

Izhaja vsak torek in soboto v tednu ob 11. uri predpoldne za mesto ter ob 3. uri popoldne za deželo. Ako pade na ta dneva praznik izide dan prej ob 6. zvečer. Stane po pošti prejemati ali v Gorici na dom pošiljan celoletno 8 K., polletno 4 K. in četrtletno 2 K.

Prodaja se v Gorici v tobakarnah Schwarz v Šolskih ulicah in Jellersitz v Nunskih ulicah po 8 vin.

GORICA

(Večerno izdanje.)

Uredništvo in upravnništvo se nahajata v „Narodni tiskarni“, ulica Vetturini h. št. 9.

Dopise je nasloviti na uredništvo „Gorice“. Oglasi se računijo po petivrstah in sicer ako se tiskajo 1-krat po 12 vin., 2-krat po 10 vin., 3-krat po 8 vin. Ako se večkrat tiskajo, računijo se po pogodbi.

Izdajatelj in odgovorni urednik Josip Marušič.

Tiska „Narodna tiskarna“ (odgov. J. Marušič).

V Gorici, dne 5. maja 1902.

Izid volitev v Furlaniji tako močno tišči na „napredni“ Izrael, da daje isti od sebe glasove, ki donijo nekako tako otožno kakor — oporoka na smrtni postelji...

Gorjé premaganim!

Ako bi imeli količkaj povoda sočustvovati z ljudmi, ki so se pokazali že več ali manj prikrite sovražnike državnih in ljudskih koristi, utegnili bi potočiti na rudeče pogrjneno to „gomilo“ jedno bistro solzico sočutja. Ali ker tega ne moremo pri najboljši volji, pa spregovorimo politični „nagrobni govor“ kliki, ki boljše usode ni zaslužila; to storimo pa ne radi klike, marveč radi tega, da naše ljudstvo čuje — oba zvana.

Z deželnozborskimi volitvami v Furlaniji, na katerih je izšel iz volilne borbe kot zmagovalček dr. Faidutti, se ne bomo pečali, pač pa hočemo spregovoriti nekoliko besedij glede občinskih volitev v Korminu. V Korminu sta si stali ojstro nasproti italijanska liberalna ali „Legina“ stranka in pa avstrijsko-patrijotična stranka. Kaj je ital. liberalna ali „Legina“ stranka, to pač mi Slovenci predobro vemo. Ta stranka ima jedino ta politični cilj, da dela z vsemi možnimi a ne baš moralnimi sredstvi na potujčenje našega naroda tu ob meji in pa na to, da bi odtrgala našo pokrajino od Avstrije in jo priklopila k Italiji. Da se moramo proti namenom te stranke boriti mi obmejni Slovenci z vsemi moralnimi sredstvi ter stati zvesto na straži proti temu sovražniku, tega nam ni treba ponavljati, ker je že nekaj starega.

V trenutku, ko bi tem življem šlo po želji glede Avstrije, zavili bi vrat tudi nam, kar pa bi radi da bi se zgodilo še prej, da bi se zgodilo čim prej ono; kajti tem ljubim prijateljem je znano, da smo mi trdna straža tu na skrajnem Jugu države.

To smo navedli le zaradi tega, da se nas lože razume v tem, kar hočemo povedati v naslednjem in zaradi tega, ker se izvestni politični harlekinji trudijo, da bi stvar zasukali po svoje.

LISTEK.

Čumak. *)

Maloruski spisala Mar. Evg. Markovič, prevel J. I. Cvetko.

I.

Ko je naš oče umrl, bodi mu zemlja lahka kakor pero! nam je zapustil devet jarmov volov oračev, krasnih. Nas je bilo troje bratov; jaz sem še kot deček ostal pri očetu. Srednji se je oženil in začel čumakovati. Mati ga je jako prosila: „Poprimi se, sinko, čumakovanja; jaz sem sedaj nesrečna na svetu, me bodeš vsaj ti nekoliko utešil!“... A on je bil slaboten, često je bil bolan.

A jaz sem začel s starejšim bratom čumakovati. Gricko je bil mladenič visok, rdeč, črnook kakor orel. In pričela sva čumakovati... Že sem star, že mislim jeseni omožiti svojo hčer, a še sedaj snivam o brezkraini stepi. Razprostira se pot, stopajo naši zvitrogovi volji, škriplje voz, a mesec sveti...

„A kaj, mladče, si li seštel zvezde?“ vikne Gricko, kakor bi ob zvon udaril, a jaz se mahoma zdramim.

Kdo pa so tisti življi, o katerih smo govorili ravnokar in ki se pod firmo „Lege“ trudijo za krivične namene? To so prav tisti italijanski liberalci in naprednjaki, s katerimi v zajedno se trudijo tudi neki — slovenski „naprednjaki“, da bi po „načelu enakopravnosti“ spravili „s površja sporno narodnostno jabolko“, t. j. da bi čim prej omogočili „Legi“ njeno delo — za katero ceno? To vedo le oni sami...

O teh nasprotnih nakanah so bili naši vrli Medanci in njih sosedje korminske občine prav dobro poučeni, zato niso šli na limanice onim, ki so jim obetali zlate gradove in opim, ki bi radi naredili iz njih nemoralne ljudi, da bi jih čim prej imeli v mrežah, marveč šli so in volili, kakor jim je veleval trezni razum in državljanski interes. Kaj bodo rekli k temu maščevalne izdajice, za to se niso brigali ne prej ne zdaj.

Naši Brici so imeli pred očmi pa tudi svoj gospodarski interes. Oni, ki imajo kot sadjerejci in tudi drugače dovolj opravka na korminskem trgu, so bili dostikrat na čuden način zapostavljeni po ljudeh italijanske klike, katera ima na svojem praporu sploh zapisano krivico proti Slovincem. Ako naj se razmere za naše ljudi, v kolikor so v stvarni dotiki s Korminom, ublažijo, treba da zavladajo tudi v Korminu ljudje, ki niso neizprosni proti slovenski narodnosti. In to je vendar po vsi pravici pričakovati od stranke, ki se imenuje krščanska in avstrijsko-patrijotična. V to pa bode ta stranka že moralno obvezana, ker so jej baš naši Brici pripomogli do zmage.

*

Danes stoji pribito, da so naši Brici, volilci III. razreda odločili zmago avstrijsko-patrijotične stranke v Korminu. Aki bi ne bili Brici prišli voliti in bi ne bili volili tako kakor so volili, zmagala bi bila ona stranka, katera ima svoje ognjišče v društvu „Dante Alighieri“ in katera teži preko črnozoltih kolov. Kake bi bile posledice, ako bi bila zmagala ta stranka, si je, računajoč po težnjah te stranke, lahko misliti.

Ko se gre iz našega sela v Krim, je treba iti skozi Kumince, kozaško selo, veliko; dve zidani cerkvi, rečica, vse same nove hiše, a okoli vsake krasen, prekrasen vrt. Krasno selo! Tu je omožena naša tetka, materina sestra, pa mi često zabajamo k njim. Tetka se nas razveseli, razprahuje nas, gosti ter govori. Prenočimo pri njih, pa na pot; a kadar smo, se zadržimo, ostanemo ondi po dva ali tri dni: ali brat znanega tovariša pričakuje, ali mu vol opeša. A meni dečku je to prav všeč: ali se poigram z dečki, ali sedim na plotu kakor pevec.

II.

Nekega poletja sva šla rano od doma, pa prišla v Kumince kakor navadno, tretji dan zvečer; bilo je toplo in višnje so bujno cvetele. Niti prišedši do tetkinega domovja, ustavi Gricko volé in reče:

„Pazi Ivas, ne hodi proč, brate! Jaz se takoj vrnem.“

„A kam greš, Gricko?“

„Moram odhiteti k znanemu človeku. Voza ne ustavljam!“

In gre, a jaz za njim, da vidim, h katerim znanim ljudem gre. novo hišo. Gricko zažvižga; počaka malo,

Ali tega noče več razumeti oni politični harlekin v Gorici, ki je za svojo „odločno narodnost“ že držal — zaušnice od pristaša one ital. stranke, katere političnim malikom danes potresa kadilo v svojem listu. Naravnost odurno je, ko ta list piše zdaj, koje zmagala po njem tako nazivana „klerikalna“ stranka v Korminu, da Slovenci in Lahi nimamo nič skupnega, a v isti sapi poudarja, da smo Slovenci „tesno spojeni z Lahi“ in pa da bi kazalo „sčasoma“ ustanoviti „zvezo slovenskih naprednjakov z laškimi liberalci“ po načelu „popolne narodne enakopravnosti“.

Mi temu slovenskemu mežnarju okoli „Leginih“ oltarjev povemo naravnost, da slabo pozna italijanske intranzigente in njihov radikalni nacionalizem, ako meni, da se bodo oni hoteli bratiti s slovenskimi „naprednjaki“ na način, kakor bi bilo v korist slovenski narodni stvari. Oni poznajo le jedno: brutalno uničiti našo narodnost tu ob meji in ugrabiti nam tudi gmotno posest! V tajedini njih namen bi se pač zbratili oni s peklom in hudičem, pa makar tudi — s slovenskimi „naprednjaki“, ako bi ti — napeljavali vodo na njihov politični mlin. Da ima sodelovanje Slovencev z avstrijsko-patrijotičnimi Furlani pri volitvah v sebi vsaj to dobro, da stoje skupno na stališču avstr. državnega interesa, je pač samo ob sebi umevno. S katerega pametnega stališča pa hočejo opravičiti slovenski „naprednjaki“ zvezo z italijanskimi „Legovci“? S stališča narodne enakopravnosti?

Kako smešno je to, o tem govori glasen govor že naše šolsko vprašanje v Gorici!

Ali kdo ne čuti, da so to le fraze, to seganje po zvezi z italijanskimi „Legovci“! Fraze v zadnjem pojemajočem poskusu „naprednjakov“, da bi obdržali svoj luknjasti čolnič nad vodo vsaj še nekaj časa, poskusu, zakriti smrtno rano, ki zeva na njihovi politiki, a se prikazovati čile in zdrave! Bliža se zadnja ura njihovi „moči in slavi“ — tu in tam, ker so morali spoznati, da je število

pa zažvižga drugi, tretji pot... Ničesar se ne čuje. A mene vse peče, kaj neki utegne to biti? Gricko gre okrog vrta. Pod staro višnjo, katera je, kakor se mi zdelo, najbujnejše cvela, stoji mladenka, krasna kakor jasna zvezda; kostanjevi lasje ji padajo do pasa; stoji, gleda v mladi mesec i, dvignivša belo roko, govori:

„Molodik,*)“

Jak gvozdk!**)“

Tobje rogi krasni,

Menje oči jasni!

Ko je to pričela govoriti drugi pot, je Gricko tiho zažvižgal. Devojka se prestraši kakor siva kukavica, pa prične prisluškovati... Gricko pride bližje.

„Gricko“, pravi, „si li ti to, Gricko?“

Jaz se požurim naprej, da prisluškujem; ali kako sem bil nor, padem v jarek, — vse lice sem si opalil s koprivami. Neki vražji sin je pod samim plotom izkopal jamo. Kako naj neki še poslušam? Izkočim, pa k našemu vozu. Gricko je po svoji navadi mislil, da je prepodil zajca.

Ostala sva tri dni v Kumincih. Gricko je zopet pričakoval neke znanee, ali jih ni bilo; a med tem je vsaki večer

**) Klinček (nagelj).

onih, ki ne škilijo čez mejo in onih, ki ne želijo smrti našemu narodu tu ob meji, mnogo večje nego so pričakovali. V tej svoji obnemoglosti ne morejo več druzega nego da se znašajo nad „klerikalizmom“, ki da je tudi v Furlaniji jel „bujno poganjati“ itd. O dà! Mi vemo, da se je tudi v Furlaniji že tu in tam ugnezdila tista nevarna kača, ki jej je ime irredentizem, ali z drugimi besedami italijanski liberalizem, laško napredništvo in katera bi bila svojo za-„lego“ razširila čez vso Furlanijo in izlizala gladko pot onim, katere vleče srce proti Montecitoriju. A nastopil je drugi faktor, ki še visoko drži zastavo avstrijske zvestobe in katerega za svoje pogumno delo zadeva celo od slovenske strani fraza o „klerikalizmu“. „Klerikalizem“ je zdaj dinastična in narodna zvestoba elementom, ki nočejo še naravnost povedati, da sta jim zoperna oba ta pojma iz znanih razlogov. A da bi udarjali po mehu in menili mačka, zato kličejo na boj proti „klerikalizmu“ pod združeno zastavo slovenskih „naprednjakov“ in italijanskih liberalcev in mečejo okrog sebe s psovkami in frazami, da bi koga preslepili.

Hvala Bogu pa, da je njihov izdajski klic le zadnji pojemajoči glas — klike, ki si je sama izkopal grob in ki zdaj od odprtem grobu svojem dela svoj — „naprednjaški“ testament.

In tako je prav!

Dopisi.

A-B-C iz baške dollne.

A.

„Oj zlati vek zdaj baški grapi pride!“ vzkliknil sem ob preteklih deželnozborskih volitvah. Ves Lisec je bil poln vodovodov, — ko je deževalo; skozi Porezen vila je bela cesta — polževa; na vsakem grmiču visele so, kakor osirji, s kronami natlačene mošnje — Judeževe; duhovnikom so pobrali vse bukve, — celo breviri; učiteljem so tako povišali plače, da živi Vrtovec v Tolminu sedaj lahko brez skrbi — ob sami penziji. —

nekam odšel. Jaz sem, igrajoč se z dečki, izprašal, čegava je ona nova hiša: Danila Moroza. Bil je to kozak brkat, zdrav, a vrhu tega tudi jako mrk; imel je hčerko Marino.

III.

V Krim sva prišla srečno. Na povratku sva se, kakor po navadi, ustavila v Kumincih. Gricko se je brzo odtrgal od tetke in odšel. Samo zakaj se je ta večer tako brzo povrnil, nekam nenavadno otožen?

Sedli smo zjutraj h kosilu, a tetka reče:

„Si li ti, Gricko, poznal hčerko Danila Moroza, Marino?“

„A zakaj?“

„Oče jo je omožil; prisilil jo je nesrečnico! Kako se je upirala sirota! Skoro so jo polmrtvo odvedli k tastu.“

Pogledal sem v Gricka, a on je poslušal in otrpnjeno zrl skozi okno.

„Omožila se je in propala kakor stena in oslabela, zvenela ribica moja... A bila je devotka kakor solnce. In k meni je često prihajala, pa čebljala in vpraševala...“

„Komu so jo pa dali?“ nedaleč. On je bogat človek!“

O, zlata doba, doba volitev! Zakaj si nam tako hitro obrnila hrbet in nam pokazala našo ubogo grapo zopet v stari podobi!? — V Lisicu delajo vodovode — kakor nekdanji — hudourniki; v Poreznu merijo cesto — lisice, kopljejo jo — jazbeci „mine“ pa streljajo — zajci; mošnje s kronicami je pobrala — slana; duhovniki imajo zopet toliko bukev, da ne vedo kam z njimi; učiteljem so pa plače tako šmentrano povisane, da niti do njih ne morejo; in tudi cesta po naši grapi je postala po nekaterih krajih zopet tako ozka, da se mora, ako se srečata dva voza, eden umakniti — pod cesto —

„Regiment pod cesto gre... ju-juh!
Pa naš Oskar zraven je... ju-juh!“

B.

Pri nas je občinsko gospodarstvo tako čudovito vpeljano, da, kolikor vestneje plačujejo ljudje občinske davke, toliko „bujneje“ raste njihov dolg pri davkarji v Tolminu. Na nekatere občinske pašnike je davkarja celo vže intabulirana. V katero bisago se neki steka občinski davek?... Znano je o kraških potokih, da teko nekoliko časa po vrhu zemlje, potem pa kar naenkrat izginjajo v — suha tla... Tudi naši občinski davki teko menda nekako tako, kakor kraški potoki.

C.

V starodavnih klerikalnih časih imeli so po čitalnicah in krémah „zamorci“, ki so požirali prispevke za „Solski dom“; dandanes pa imamo vže po navadnih kolibah „Zamorci“, ki požirajo milodare za — „svinjske jezike“. — A vse to ni še nič v primeri s tem, kar imamo mi na Grahovem. — Tam imamo tako „občinsko uradno sobo“, da je nikjer ni, in vendar nam požre vsako leto — sto kron najemščine. Kadar je mrz, to skrivnostno sobo tudi uradno zakurijo; kadar je nasmečena, jo uradno pometejo; kadar je zaduhla, jo uradno prezračijo itd. za 100 svetlih kronic. — Vse kaže, da mora biti ta „zacoprana“ soba v podzemeljski zvezi z „Narodnim skladiščem“.

„Vže zdavnaj bili bi nam zlati časi dani, če župan bil zares bi vsak, kdor

[nam župani — —“

D.

Vže štiri leta je določen prevdarek 100 K za cerkvene potrebščine v Nemškem Rutu. Davkarja je vže zdavnaj potirjala to svoto, a šmentrana „občinska kamorala“ na Grahovem je ni še izplačala. — A to ni še zadosti. — Prišli so možje celo na sled, da je župan v svojem računu namesto 100 K izkazal kron — sto in štirideset. (Aha!) — A to ni

Kako je pobesil glavo moj Gricko, ni je dvignil do doma.

IV.

A mati neprestance:

„Oženi se, Gricko, pa oženi se! Zakaj ne?“

„A zato ne“, pravi Gricko „ker nisem našel prave družice; a da vzamem katerokoli, tega nočem.“

Sedimo v hiši, a mati se prične žalostiti, pa izpregovori:

„Kako so lepe devojke v našem selu! Znabiti niti v Kijevu ni lepših, kakor je Katarinka Barabašovna.

In vedno gleda v Gricka.

„Da, ni jih“, pravi Gricko.

„Ali Motrja Jakovenkova? O, krasna mladenka je to, vrlo krasna!“

„Krasna je tudi Motrja.“

„In Melasja?“

„Tudi Melasja je lepa.“

A mati zaplaka. In tako je vedno ostal neoženjen naš Gricko.

Marina je — to smo čuli od ljudi — kmalu umrla; pravijo, da je imela jako hudoobnega moža. On se je sedaj že tretjič oženil.

V.

Gricko je bil že siv kakor golob, a še vedno je hodil v Krim. Ni se hotel koval. sreča mu je bila mila, in je bo-

še zadosti! — Ko so se nekateri rutki možje držnili pozvati župana na odgovor, ker noče toliko časa plačati cerkvi dolžne svote, odgovoril jim je „cum argumento cornuto“ — poklical je orožnike...

Tako je razvozlat Aleksander Veliki gordijski voz in naš župan, France Mali, hotel ga je posnemati. — A ne boš, France! — Aleksander je bil res velik, a ti si v naših očeh vedno le manjši...

„Ta je baški Haram-baša,
Ki se Turkom prav obnaša —“

E.

Govori se tudi, da je naš župan kot cestni odbornik goreč zagovornik ceste po baški dolini in da se res neumorno trudi, da bi te ceste kolikor mogoče dolgo — ne bilo. — To je prav lahko umeti, ako pomislimo, kako iskreno prijateljstvo veže našega občinskega očeta z Modrijanom in z Bimbovcem. — Toda le brcajte in bimбайte Bimbovcem: Pride ura, in je vže tu, ko boste morali vgrizniti — „kisló kumaro“ baške ceste in železnice in ko boste po „luftinženerskem“ Humu lahko izkopavali za tolminski muzej — konjske koprolite.

„Bliza se železna cesta,
Nje se „bimba“ veselim;
V daljne kraje, v tuja mesta,
Kakor ptiček poletim...“

F.

Naš župan je postal zadnji čas čudovito vesten. Ne samo, da vstaja sedaj vsaki dan ob 8. zjutraj, ampak tudi k sejam kar nepričakovano alarmira starišine. — Tako jih je pozval k občinski seji iz večurne daljave kar — na belo nedeljo zjutraj. — In sicer zakaj? — Da bi napravili utok proti odmerjenju ekvivalentnega davka in — kar je najpoglaviteje — da bi sestavo utoku izročili jedinemu veščaku, ki izgubi marsikatero pravdo, — dr. Tumi. — Da se v 30 dneh lahko rekurira proti odmeri pristojbinskega nadomestka, je razvidno iz plačilnega naloga; s kakim vspehom pa, to določujejo razlogi, na katere se utok opira. Seveda so ti razlogi tu pri nas tako tajni, da ne bo niti „jedini veščak“ — Tuma vedel zanje, ko iznenadi se svojim krepkim utokom pristojbinski urad... Če bo sploh koga veselilo, veselilo bo nas, ako se občinar kaj polajša; toda naše županstvo nima navade polajševati, ampak se vestno drži Tumove vere, da — kmetu ni več pomagati, zato pomaga raje samo sebi. — Sploh nam belonedeljska seja vzbuja pomisleke, ker se nam vse zdi, da bo njen končni vspeh ta: Davek bo po utoku še večji, nego pred

gatel in bogatel; ali njega ni mamilo bogastvo temveč je šel bolj zaradi tega, ker se je zaljubil v čumaštvo. Doma je vedno tih, ne šali se, tudi govori ne veliko; a ko gre na stepo: drugi človek, kakor da se mu je odprl nov svet. Ide poleg voza odločno in smelo. Ali zapoje: „Sreča, moja sreča! Kaj mi nisi taka, kakor drugim, sreča!“ In vse zveni po stepi.

Dobro je pel. A ko zapoje Nečaja, se ti zdi, da zdajci privrše kozaki! A po plečih se ti siplje kar mrz. Bil je pravi čumak.

On je v našem selu cerkev na novo prekril in križe pozlatil. In ni enemu samemu človeku pomogel iz bede.

Mater je jako spoštoval. Ona ga je preživela; že je postala čisto majhna baš kakor žolta glivica, a preživela je čumaka.

Tretje leto je, odkar je umrl on. Bil je še krepke čumak. Ko je umiral, je rekel, da sta v gozdu pod hrastom zakopana dva lonca novcev; jednega naj damo materi, a za drugega naj ga lepo pokopljemo, naj naspemo veliko mogilo in postavimo na njo križ iz celega hrasta. In tako smo posekali hrast pri samem korenju, obtesali malo vejo in spustili v zemlje kakor križ. In dalač dalač se vidi

utokom, ker bo združen z njim še advokatov račun. —

Kako pa, da se je naš župan tako ljubeznjivo spomnil na naprednega puščavnika — dr. Tumo?

Prvič zato, da bi se nekoliko olepšal pred njim zaradi liberalne blaže v naši dolini.

Drugič zato, ker sta enega duha in srca — zvesta načelu:

„Skrbi za se,
Pusti brata,
Breni ga skoz
Trojna vrata...“

Tretjič pa zato, ker našemu županu — posebno zadnji čas — neizrekljivo ugaja zelena barva — upanja. — Vže pred jesensko volitvijo nameraval je baje Tuma našo dolino počastiti s svojo mrtvaško-zeleno prisotnostjo; a naš občinski oče mu je samozavestno svetoval, naj nikar ne hodi, ker ima vže on tukaj vse ljudi na vrvi. — No — Bogu hvala! — vtrgala se je ne samo „vrvice“, ampak tudi „vrvi“: ostala je-le še ljubezen do Tuma pri županu in njegovih dragih: — Namesto ljudij imel je župan po volitvi na vrvi — dolgnos in prazno krémó...

Kako ljuba je našemu županu zelena barva, pričča nam tudi to, da so imeli vsi trije njegovi glavni agenti pri zadnjih volitvah zeleno „monduro“. — Eden izpod Bukovega imel je rudeča lica in zeleno obleko, drugi imel je zelene nogavice in zeleno lice, tretji pa, ki „kupčuje z mrtvaškimi kožami“ t. j. inventari po rajnikih, imel je samo zelena lica...

„O Hoffnung, Hoffnung, immer grün...!“

Politični pregled.

Državni zbor.

Program za državnozbornsko zasedanje je naslednji: 12. t. m. popoldne ob 3. uri seja 13. t. m. se reši poglavje o železniškem ministerstvu, dne 16. t. m. poljedelstvo. Delegacije bodo končane do 28. t. m. V juniju ima državni zbor le kratko poslovno dobo in pridejo na vrsto manjše predloge. Sredi meseca junija se skličejo deželni zbori.

Delegacije.

Danes se snidejo v Budimpešti delegacije. Sodeč po poročilih, katera čitamo v raznih listih, bodo razprave v sedanjem zasedanju delegacij četudi ne burne, pa vsaj jako živahne. K tej živahnosti dale bodo povod razne okoliščine. Med temi v prvi vrsti trozveza, ki se je ali že obnovila, ali pa se ima obnoviti v najkrajšem času. Povod živahnosti delegacijskih razprav dale bodo pa tudi raznotere trgovinske pogodbe, ki se imajo v najkrajšem času ali obnoviti ali podaljšati. Da pa imajo trgov. pogodbe veliki pomen tudi z ozirom na politične odnose med raznimi državami, o tem ne dvomi nikdo. V tem zasedanju pa pride tudi vojna uprava na dan z raznimi zahtevami. Tako je skoraj gotovo, da bode minister zahteval izvenredni kredit 38 milijonov kron za nabavo novih t. pov. Cesar sprejme delegacije. jutri. Odpeljal se je že v nedeljo tjakaj z nadvojvodinjo Marijo Valerijo.

Odstop austr. vojnega ministra.

Vesti o odstopu vojnega ministra barona Krieghammerja še niso potihnile. Pred zasedanjem delegacij sicer ni pričakovati, da minister odstopi, pač pa se utegne zgoditi sprememba tekom tega poletja. Kdo bode naslednik vojnega ministra še ni določeno, pač pa se v vojaških krogih imenujejo razna imena. Mej temi so: fml. Fischer-Colbrie, pl. Vivenot; potem fcm. baron Alborin pa fml. Schönaich iz vojnega ministerstva.

Cesar na mornariških vajah.

Listi poročajo, da se namerava Nj. Velič. cesar letos po dolgoletnem presledku zopet udeležiti vaj mornarice.

Madžari in prestolonaslednik nadvojvoda Franc Ferdinand.

Častnim kavalirjem, ki bodo spremljali N. c. in kr. Visokost nadvojvoda Franc Ferdinanda, prestolonaslednika avstrijskega kot zastopnika Nj. Vel. cesarja k slavnostim kronanja angleškega kralja Edvarda VII. v London, so izbrani in sicer za Avstrijo: grof Ferdinand Buquoy, knez Henrik Liechtenstein in knez Pavel Sapieha; za Ogersko pa: grof Tasilo Festetics. V jarski kavalir.

Vsled take sestave spremstva pa so Madžari zdaj skrajno užaljeni in vsi izven sebe. Vse madjarsko časopisje in tudi uradno kriči, da je to ponižanje za Madjare in preziranje madjarske države. Nadvojvodi očitajo, da to spremstvo predstavlja federalizem. Kronanje angleškega kralja je političen akt in pri tem bi morale biti zastopani le obe državni polovici, ne pa posamezni narodi države. Osebito je žaljenje za Madjarsko ker se jo s tem činom smatra za kronovino in ne za državno polovico. V seji poslanske zbornice ogerske od 3. t. m. je stavljal posl. Pichler ogersto interpelacijo v kateri je zahteval, da se prepereči, da bi šlo tako spremstvo z nadvojvodo v London. Pri tej priliki so se primerile stvari s protinastično tendenco. Madjare še posebno ježi, ker se je nedavno nadvojvoda Salvator o neki priliki izrazil, da obžaluje, da tega deželnega jezika (mažarsčine) ne zna. Madžari so torej zopet našli ugodno priliko za svoje protinastične težnje, katerim dajo duška vsakotoliko. Ali kako daleč že sega ta predrznost Madjarov, pričča najbolj to, da so nedavno v zbornici protestirali proti igranju cesarske himne ter zahtevali, da se ista na Madjarskem sploh prepove! Cesarska pesem da vzbuja v njih neljube spomine, ker so bili ob zvokih iste pobiti madjarski uporniki leta 1848.

Prusi proti Slovanom.

Zopet se poroča o pruskih nasilstvih proti Slovanom. — V Gnezenu na Poznanskem je pruska vlada zopet izobčila več poljskih gimnazijcev. — V Gorenji Šleziji pa so vsi slovanski delavci, ki niso še eno leto v Nemčiji, dobili povelje, da se morajo izseliti. — Nekateri listi so mnenja, da pomeni to sistematično preganjanje Slovanov v Nemčiji — začetek od konca.

Črnogorci v orožju?

Že več časa se opazuje neko sumljivo gibanje v Črnigori. Svoj čas smo poročali, da je ruski car podaril Črnogorcem veliko število pušk, katere je vele knezu Nikolaju razdeliti med narod. Zdaj poročajo listi, da je knez pozval v domovino vse možke, ki so zmožni nositi orožje in začelo se je splošno oboževanje. Knez je bil nedavno v Podgorici, kjer se je vršilo mej kršč. albanskimi voditelji važno posvetovanje. Od tega posveta naprej so se začele zbirati čete na albanski meji. To gibanje je jako čudno, zlasti za to, ker nikdo ne ve, komu gre mar.

Razmere v Rusiji.

Poroča se, da se je v okrajih Voroneš, Jekaterinoslav, Karkov in Poltava, torej v okrajih s pretežno nemškimi naseljenjem pojavil pravi kmetijski upor. Nahujskani kmetje so napadli posestvo kneza oldenburškega in vse razdrli ter odnesli kar je bilo porabljivega. Zdrabbarji, večinoma nemški naseljenci so razdelili med kmete neko proklamacijo ter jih nalagali, da je carjev manifest. Vsled tega so udrli kmetje k imovitejšim posestnikom ter si nabasali živeža, a so bili še tako pošteni, da so si dali pri obč. zastopu potrditi, koliko je vsakdo vzela. Uzrok tem nemirov je lakota, katero pa hujškači izkoriščajo v politične namene. Vlada pa se boji, da se upor ne razširi in odposilja vojaštvo v razburjene kraje, da brani bogataše. Vnanji minister potuje sam v svrhu informacij po omejenih krajih. — Dosedaj je na nogah 18000 kmetov.

Odmovi z ameriško špansko vojne.

Za časa vojne mej Španijo in Severno Ameriko na Filipinih so se godile od strani ameriškega vojaštva velike grozovitosti tako proti španskemu vojaštvu kakor in še bolj proti prebivalstvu otoka sploh. Ta grozodejstva so se vršila največ pod poveljstvom nemškega majorja Wallerja in podrejenih mu vojakov. Major Waller pa se izgovarja, da je to delal na povelje generala Smitha, general Smith pa pravi, da je dajal ukaze za grozodejstva v sporazumu z vrhovnim poveljnikom Chaffée-jem, — a ta konečno izjavlja, da prvi ukaz izvira od vojnega ministra. Zdaj so vsi ti veliki možje postavljeni pred sodišče, ki jih baje ne bo premilostno sodilo.

Revolucija na Kitajskem.

Ustaja v okraju Kendingen je prva posledica iztirjevanju odškodnine za storjeno škodo na življenju in imetju kristjanov na Kitajskem. Neki francozki duhovnik je bil obglavljen in njegovo glavo so nosili okrog natakajeno na dolgem drogu. Odposlaniki velevlasti zahtevajo odločno, da se ustaja koj zaduši in francozki odposlanik je poslal svojega pooblaščenca na lice mesta, da stvar

Domače in razne novice.

Odlikovan slovenski arhitekt. — K nadvojvodi Francu Ferdinandu je bil povabljen slovenski arhitekt gosp. Maks Fabiani naš rojak iz Kobilja na Krasu, da izvrši neke stavbne preuredbe nadvojvodove palače v Prazi. Gosp. Fabiani je imel sijajno ponudbo v Rusijo, a je odklonil, ker hoče še nekaj časa ostati v Avstriji.

Za „Šolski Dom“ došlo upravništvu „Gorice“. Ženska podružnica sv. Cirila in Metoda v Dornbergu K 30; g. Ajdovec K 10. — Hvala!

Vabilo. — Gospodje člani društva „Šolski Dom“ se uljudno vabijo na občni zbor, ki bo v četrtek 22. maja ob 11. uri predpoludne v prostorih „Šolskega Doma“ z dnevnim redom, ki ga določujejo društvena pravila. Letni računi bodo razpostavljeni osem dni prej pri podpisnem druženiku na ogled — V Gorici, 5. maja 1902. — Dr. A. Gregorčič, predsednik.

Vabilo k občnemu zboru „Krojaške Zadruga“ vpisane zadruga z omejeno zavzeto, kateri bo dne 22. maja t. l. ob 11/2 popoldne v prostorih „Goriške Čitalnice“. Dnevni red: 1. Računi za l. 1901. 2. Poročilo in predlogi načelnštva. 3. Poročilo in predlogi nadzorništva. 4. Volitev načelnštva in nadzorništva. 5. Morebitni predlogi.

V Gorici, dne 2. maja 1902.

Načelnštvo.

Na znanje: Računi za l. 1901 so vsakemu na vpogled v zadrugi prodajalnici. — Obresti deležev za l. 1901 se bodo izplačevali po občnem zboru v prodajalnici. — Obresti se ne obrestujejo.

Izpitni učiteljske usposobljenosti. — Včeraj so pričeli na tukajšnjem c. kr. ženskem izobraževališču pred dotično komisijo izpitni učiteljske usposobljenosti. — K tem izpitom se je oglasilo 23 učiteljev in učiteljic.

Vojaško inspiciranje. — Včeraj je inspiciral tukajšnje vojaštvo fem. baron Sucovaty ob jako neugodnem vremenu. Vojaki so se vrnili z vaj popolnoma mokri.

Sklep VI. šolskega leta zidarske šole v Renčah. — V nedeljo ob 3 1/2 uri popoldne se je vršil v lepo okrašen sobi v Renčah sklep VI. šolskega leta tamonjše zidarske šole. To slovesnost so počastili razni gospodje, kakor: ravnatelj drž. obrtniške šole v Trstu in nadzornik obrtnih šol na Primorskem in v Dalmaciji, vladni svetnik vitez Heský; g. dvorni svetnik vit. Klodič-Sabladoski; gosp. ravnatelj ženskega učiteljskega v Gorici Štefan Križnič; gosp. ces. svetnik Vodopivec in razni drugi gospodje ter mnogo domačega občinstva. Voditelj te šole g. Bajc pozdravi v primernem nagovoru vse navzoče ter poda nekako statistiko te šole, iz katere smo doznali, da je obiskovalo to šolo in sicer v treh razredih 58 učencev. Napredek je bil jako povoljen; poučevalo se je pa na tej šoli: prostoročno risanje, kalupanje (modeliranje), računstvo in spisje po 8 ur na teden v vsakem razredu. Navzoči so se prepričali o res povoljnem napredku v vseh učnih predmetih, posebno pa v ornamentiki in modeliranju.

Šolski odbor je obdaril več učencev z denarnimi darili.

Slovesnost je sklenil okrajni šolski nadzornik g. Finžgar z govorom, v katerem je vzpodbujal mladino k pridnosti in k rednemu obiskovanju te šole, ki je doprinesla že dozdej lepega sadu in ga bo še vedno več prinašala. Dejal je, da je neobhodno potrebno da naše ljudstvo napreduje v vseh strokah in tako tudi v zidarski in da ne zaostaja tudi v tem oziru za napredkom drugih krajev.

Zahvalil je vsem činiteljem, ki na katerikoli način to prekoristno šolo podpirajo. Konečno je povabil navzoče, da zakličejo trikratni „živio“ presvetlemu cesarju, čemur so se vsi navzoči navdušeno odzvali; mladina pa je zapela cesarsko pesem.

Odbor ženske podružnice sv. C. in M. v Dornbergu je od nabrane svote 86 kron odposlala glavni družbi v Ljubljano 56 K, in za „Šolski Dom“ v Gorici 30 K. Med 56 K je všteta tudi svota 26 K, ki se je nabrala pri poroki g. Albina Šinigoj z g. Karolinom Mrevlje. Odbor izreka tem potom vsem letnicam, podpirateljicam in darovalcem v imenu glavne družbe in „Šolskega Doma“ najiskrenejšo zahvalo za njih požrtvovalnost in radodarne doneske za tako blagi namen.

Občinske volitve v Dolenjah ob Idriji. — Prejšnji teden so se izvršile občinske volitve v Dolenjah ob Idriji. Tudi tukaj sta si stali nasproti dve stranki, namreč stranka rdečih in stranka modrih, ki je bila v prejšnjem letu na čelu z denarjem dobila za 6 glasov.

V prejšnjem starešinstvu je bilo veliko „Legašev“, ali pri sedanjih volitvah prodrl ni nijeden teh ljudi. Čudno se čita med „Legaši“ tudi ime Jakončič. Oče in mati sta bila Slovenca a sin zašel je med „Legaše“. Puro sangue!

Prve jagode so prinesli v soboto na naš trg. Prodajali so jih po K 120 kilogram.

Izgubljeno. — Včeraj popoldne se je zgubila srebrna ura s črnim trakom, na katerem se nahaja mala svetinja Materje božje, od ulice Giuseppe Verdi pri učiteljsku pa do uhoda ulice sv. Klare. Kdor jo je našel, prinese naj jo tuk. upravništvu ali na policijo ter vdobi primerno nagrado.

Razglas. — Razpisujejo se 4 prostori, ustanovljeni od vis. deželnega zbora v spomin ranjcega deželnega glavarja Nj. E. grofa Franca Coronini za brezplačno zdravljenje v prvi morskii kopelji v Gradcu štiri ubogih škrofuloznih ali rakitičnih dečkov oziroma deklic te dežele za dobo 50 dni pričeni s 1. julijem t. l.

Prošnje, ki morajo biti opremljene z mnenjem občinskega zastopstva in spričevalom pristojnosti prosilcev v kako občino Goriške in Gradiške, kakor tudi se spričevalom uboštva in boleznii prosilcev z dravniškim spričevalom, naj se vlagajo pri deželnem odboru do 20. maja t. l.

Prodana grajščina. — Ravnokar doznajemo, da je kupil štanjelski grad s posestvom vred, ki je bil dosedaj last grofa Melsa, bogataš Sessler, posestnik raznih vil, kakor n. pr. v Lovrani, v Mürszuschlagu itd.

Škropljenje trt. — Kakor vsaka stvarica na svetu, tako ima dandanes tudi trta razne bolezni. Med temi je ena najhujših strupena rosa ali Peronospora infestans. Da pa ta bolezen ne uniči preveč trte si pomagamo s škropljenjem.

Škropi se z raztopino modre galice ali vitrijola in apna. Da pa bode škropljenje uspešno, mora se vinogradnik držati posebnih pravil, z ozirom na čas škropljenja in na množino zmesi (snovi).

Ker dandanes ne zadostuje enkratno ali dvakratno škropljenje, škropiti moramo po trikrat, da, celo štirikrat.

Prvič naj se škropi krog polovice meseca maja, drugič početkom meseca junija, tretjič početkom meseca julija in četrtič sredi meseca avgusta. — Pri tem pa ni treba čakati, da je bolezen še na listih, kar bi bilo skoraj prepozno, kajti: po toči zvoniti je zastoj.

Modra galica in apno naj bosta raztopljena v razmerju 1 1/4 na 100 l vode.

Za prvo škropljenje zadostuje na vsak hl vode 1 kg modre galice in 1 1/4 kg apna; za drugo škropljenje naj se vzame na vsak hl vode 1 1/2 do 2 kg modre galice in 3/4 do 2 1/2 kg apna; za tretje škropljenje naj se vzame 2 do 2 1/2 kg modre galice in 2 1/2 do 3 kg apna; za četrto pa 3 kg modre galice in 3 3/4 kg apna. Te množine so najprimernejše.

Uspeh škropljenja pa ni le odvisen od časa škropljenja in od množine snovi, ampak tudi od hranjenja teh snovi in od naprave te tekočine (raztopine).

Modra galica naj se hrani v gostih vrečah, apno pa če je le mogoče v vodi, ali pa naj se zakoplje kolikor mogoče globoko v zemljo, kajti apno se na zraku jako rado navzame ogljenčeve kisline in kot tako je malo sposobno za porabo.

Modra galica in apno naj se raztapljata vsako posebej v vodi, (najbolja voda za napravo te raztopine je studenčnica). Pri tem pa je treba še opozoriti, da ni dobro raztapljati (namakati) modre galice v gorki vodi, ker bi se razkrojila in bi le malo ali nič ne zašla.

Apno naj se spravi v gosti vrečo in naj se v vreči razmoči, ker drugače bi prišel pesek, kateri se nahaja v apnu, v raztopino in bi oviral škropljenje.

Na to se vljuje raztopina modre galice v raztopino apna, med vlivanjem pa se neprestano meša.

Opomniti je še, da se ne sme škropiti v prav vročih urah, ker bi raztopina trtno listje preveč ožgala.

Kmalu bo čas tudi za zveplanje trt, radi tega hočem spregovoriti o prvi priliki tudi kaj malega o zveplanju trt.

J. S.

Streljanje proti — slani. — V „Kmetovalcu“ čitamo: Nujno svetujemo vsem vinogradnikom, naj se brigajo za to zadevo, kajti letos utegnejo spomladanski mrazovi narediti veliko škode, ker imamo lepo in zgodnjo pomlad, ki je s svojo gorkoto rast močno pospešila. Na to gorkoto, ki je v prejšnjem letu na čelu z denarjem dobila za 6 glasov, redili prav ugodne poskuse s streljanjem

proti slani. Znano je namreč, da se slana naredi zjutraj, ko solnce vzhaja, le če je jasno in popolnoma mirno. Kakor hitro je zrak nemiren in je vetrovno, se slane ni bati. Na podlagi tega dejstva so vzeli strelne naprave proti toči ter so jih namesto navpično postavili vodoravno in so v jutrih, ko se je bilo bati slane, streljali in tako zrak pretresali in delali umeten veter. Uspeh je bil baje popoln.

„Dom in svet“ ima svoji 5 številki sledečo vsebino: Nesrečno zlato! Povest. Spisal Bogdan Vened. (Dalje.) Pravijo . . . Zložila Mira. Noč po sobi moji plava . . . Zložil Ivo Danič. Življenje. Pomladanska slika. Spisal I. E. Rubin. Roma la santa. Zložil M. O. Viktor Hugo. Kulturnoliterarna drobtina. Spisal Andrej Kalan. Divji lovec. Narodni igrokaz s petjem v štirih dejanjih. Spisal F. S. Finžgar. Od Save do Bospora. Potopisni spomini. Napisal Ivan Knflic. (Dalje.) Molitva. Zložil H. Nad grobovi. Zložil Cvetko Slavin. Akvilejska cerkev med Slovenci. Zgodovinska študija. Spisal dr. Jožef Gruden. (Konec.) Trtje in povrtje. Zložil A. Medved. V zračnih višinah. Črtice o zrakoplovstvu. Spisal I. Z. Do zmage! Po prijateljevih pismih priobčil J. Ošaben. (Dalje.) Iz Kranjske na Goriško — pod zemljo! Tehnična dela pri bohinskem predoru. Pripisuje Livški. Nemiree žene. Zložil Cvetko Slavin. Književnost. Slov. književnost. O pouku slovenskega jezika. Spomenica ob 200letnici uršulinskega samostana v Ljubljani. — Hrvaška književnost. Knjige „Matiče Hrvaške“ za leto 1901. Krčki knezovi Frankopani. — Češka književnost. Trest. Entstehungsgeschichte der kirchenslavischen Sprache. — To in ono. Naše slike. Iz Prešernovih šolskih let. P. Ladislav Hrovat. Dvestoletnica ljubljanskega uršulinskega samostana. Schellenburgove dobrodelne ustanove.

Kranjska gasilna društva. Dr. Matija Murko. Ruski kružki. Fra Grga Martič. „Staroslovenska akademija“. Zavod sv. Hieronima v Rimu. Dr. Emil Holub. Dr. Lieber in nemški katoliški „Centrum“. Šah na platnicah. IV. shod slov. časnikarjev v Ljubljani na platnicah.

Slike. Kraljica majnikova. Vinjeta. Lukenjski grad pri Prečini. Fot. K. Čeč. Od Save do Bospora. Carigrad: Galatski most, Aja Sofija, Atmejdin, stari Hipodrom z obeliskom in Bronasto kačo. Zada Ahmedova mošeja. V zračnih višinah. Slika 1. Wellnerjev zrakoplov. slika 2. Compagnonov zrakoplov. slika 3. Delpradov zračni velociped. Piseniska tajnost. Kardinal-nadžkof Jakob Missia na mrtvaškem odru. Fot. A. Jerkič. Pogreb kardinala Jakoba Missia v Gorici. Fot. A. Jerkič. Janez Jakob pl. Schellenburg. Dr. Lieber.

„Katoliški Obzornik“ II. zvezek ima sledečo vsebino: Socijalna odgovornost življenja, (dr. A. Ušeničnik). Svoboda vesti na Ruskem, (Fr. Ks. G.). Kardinal Missia in katoliška renesanca med Slovenci, (dr. A. Ušeničnik). Konstitucija lavantinske sinode o krščanski filozofiji, (M. V.). Gogoljeva duša, (Fr. Ks. G.). Cerkev in cerkve (dr. M. P.). Kardinal Missia. Slovestvo, (dr. K.). Razne stvari. Listnica.

Slovenci kupujejo grajščine. — Na Kranjskem je prišlo v zadnjem času več grajščinskih veleposestev na prodaj. Dvoje takih sta kupila Slovenca in sicer grad Čemšenik nad Ljubljano g. veletržec Fr. Souvan v Ljubljani in grajščino Mokronog g. Hladnik iz Logatca. Poslednji je dal 255.000 gl.

Slov. kat. akad. društvo „Danica“ na Dunaju je v svoji seji dne 1. maja 1902 sestavila sledeči odbor: Predsednik: cand. iur. Matija Lavrenčič. Podpredsednik: stud. iur. Lovro Pogačnik. Tajnik: stud. iur. Franjo Schaubach. Blagajnik: stud. phil. Rudolf Pregelj. Knjižničar: stud. phil. Ivan Grafenauer. Arhivar: stud. phil. Josip Pavlin.

Pretep mej Vsenemci. — Na Dunaju so imeli Vsenemci svoj peti shod. Udeležil se ga je tudi znani kričač Wolf. Ko je hotel govoriti, začeli so Schönerejanci na ves glas vpiti ter razbijati po mizah z vreči in palicami. Zastoj so se trudili reditelji shoda, da bi napravili mir. Konečno se je Wolf usedel, ker je videl da mu ne puste priti do besede. Pa tudi tako sededeča niso pustili Schönerejanci v miru, marveč začeli so nanj metati štiroglave koščke sladkorja. Njegovi pristaši so zagnali hud vik in krik ter začeli vpiti „živio Wolf!“ Schönerejanci pa jeli so zvižgati in razbijati. Ko so hoteli reditelji nekatere izmed najhujših razsajalcev s silo spraviti iz dvorane, nastal je splošen pretep, palice so padale po hrbtih, pesti po glavah, trgali pretepači, na kar je šef komisar razpustil shod. Živela vsenemška kultura!

In tako kulturo hočejo ti ljudje nositi na Vshod!

Gledališka panika v Budjejevicah. — Petero dečkov, ki bi radi v Budjejevicah šli v gledališče brez vstopnic, je imelo smolo, da jih je vratar zapazil in zapodil. Sklenili so se maščevati. K prihodnji predstavi so prišli z galejskimi vstopnicami. Sredi igre so pričeli kričati na vse grlo: „Gori!“ in leteli so iz gledališča, kjer je nastala nepopisna panika. Občinstvo se je usulo iz gledališča. Igralci so zaman upili z odra, da ni ognja. Konečno se je tudi občinstvo prepričalo, da ni ognja, vendar nazaj v gledališče je prišlo le par ljudi. Predstava se je nadaljevala.

Narodno gospodarstvo.

V prospah sadjereje na Tolminskem.

(Dalje.)

Ker bi razstava samo tedaj privabila mnogo deležnikov iz vseh občin, ako bi se delila za najlepše razstavljeno sadje darila in drugačna priznanja, bi se moralo zaprositi, kakor hitro se bode moglo z nekako zanesljivostjo računati na srečen izid sadne trgatve, kmetijsko ministerstvo, da dovoli v ta namen potrebno podporo. Če se stvari v prošnji prav razložijo, menim, da se ne bode prosilo zastoj. Potem bi se morala razstava vsaj par mesecev pred sadno trgatvijo razglasiti po vseh občinah, da se kmetovalci pripravijo na njo in da ohranijo kolikor mogoče tudi jesensko sadje za njo, da dobimo na razstavi zvesto podobo sadjereje dotičnega okraja. Take razstave mogoče vspodbujajo tekmovanje vseh prizadetih krogov in upljujejo jako dobrodejno na nadaljni razvoj sadjereje.

Marsikdo utegne ugovarjati, da je lahko delati take načrte, a veliko teže izvrševati jih. To priznavam tudi jaz. A kar so drugod naredili in dosegli, to naredimo in dosežemo lahko ali težko tudi mi, samo dobre volje treba, resnega prizadevanja, vstrajnosti in složnosti. — Take okrajne razstave prirejajo na Štajerskem, južnem Tirolskem, Avstrijskem in sploh v vseh naprednih sadorodnih deželah in dosegli so očitne, na Tirolskem, lahko rečem, velikanske uspehe. Saj razstava ni treba da je potrata, da se odlikuje po zunanjem lišpu, ki mnogo stane, a le slepi in nič ne dokazuje, marveč naj bode praktična, okusno urejena, v zvezi z razložbo sadjarskih obrti in združena s primernim podučevanjem in razkazovanjem.

Sicer pa razstava ali ne razstava — do prave uredbe naše sadjereje in našega sadjarstva moramo priti po tem ali po drugem potu, ako hočemo tudi v v tej prevažni kmetijski panogi tako napredovati, da nas ne uniči konkurencija drugih naprednejših dežel.

Kaj nam je torej storiti, da razumno in v svojo korist uredimo sadjerejo v posameznih pokrajinah? Pred vsem moramo upustiti razvodo, po kateri smo do zdaj nasajali na svojih posestvih brez utemeljenega izbora toliko sadnih vrst, kolikor smo jih mogli dobiti. To lahko delajo sadjerejski diletanti, to je tisti, kateri se kratkočasijo ali kateri zgolj poskušnje delajo s sadjerejo, a ne razumni sadjerejci, katerim mora biti sadno drevje plodonosna glavica. Ti taki nasajajo samo drevesa izbranih vrst, o katerih vedo po dosedanjih skušnjah, da jim ugaja podnebje, da uspevajo in obilno rode na njihovih zemljiščih in pa, kar je glavna reč, da imajo veljavo na sadnem trgu. Vsaka sadorodna pokrajina naj torej nasaja in goji zelo omejeno število izbranih sadnih vrst. Nasadi naj bodo slični, enakovrstni, tako da bode dobivati n. pr. v eni občini cele vagone jabolk ali hrušk iste vrste. Tako odbrano, skrbno ohranjeno sadje ima na trgu veliko večjo vrednost, nego mešanica raznovrstnih jabolk in hrušk, kakoršna se navadno izvaja iz naših gorskih občin. Tako gojé n. pr. na južnem Tirolskem v nekaterih dolinah skoro samo bele in rdeče rožmarinčke, katere razpošiljajo z največjo skrbnostjo povite in v skrinjah pospravljene, enako, kakor se pospravljajo pomerance, v kupčijo; večji del tega izbornega sadu oddajajo na knježevske dvore po tako visoki ceni, kakor se pri nas niti približno ne prodaja noben, tudi najfinejši sad. V drugih pokrajinah daje glavni sadni pridelek beli zimski kalvil (sabrač), kateri se tudi prav drago prodaja ter bogato vrača trud in skrb sadjerejcu. V Meranu je velika trgovska hiša „Grosses Calville-Geschäft“, katera se z velikim dobičkom bavi samo s prodajo jabolk te plemenite enakovrstnih nasadov. Radek je pri nas posestnik, kateri prideluje n. pr. en voz,

dva voza samih dunajk, ali samih pogačic ali katerega koli sadu iste vrste in redka je občina, v kateri bi se zanesljivo našlo en vagon blaga ene same vrste. Povsod sama mešanica in zato revna kupčija in pičli, nehvaležni dohodki.

(Dalje pride.)

Loterijske številke.

3. maja.

Linc 73 90 34 74 88
Trst 23 78 43 7 13

Učenca

za modno trgovino sprejme se takoj pri tvrdki I. ZORNIK v Gorici.

Št. 30/02.

Razglas.

Na slovenskem oddelku deželne kmetijske šole v Gorici, bo dne 16. in 17. maja t. l. od 8.-12. ure dopoldne pouk o cepljenju trt na zeleno. — K pouku se vabijo vsi ukaželjni trtorejci, ter se prosi, da prinesejo s seboj nož za cepljenje v zeleno.

Vodstvo slov. odd. dež. kmetijske šole
V. Dominko,
vodja.

Za vsacega nekaj!!

dobi se v zalogi trdke

I. Zornik, — Gorica
Gospiska ulica št. 7,
prva in edina slovenska trgovina za modno blago.

Najboljše, največje in najcenejše skladišče vsakovrstnega perila, srajc za hribolazce in kolesarje vsake velikosti, jopice za telovadce, krasnih kravati v vsakem slogu, nogovic, rokovic, životnikov (modercev), solčnikov, pihalov, dežnikov, blusen, spodnjih kril, divnih okrasov za obleke, svil za obleke in bluze, vsih potrebščin za vezenje.

Priporočevalno najbolje kupovališče za g. šivilje in krojače.

Naročila za izdelovanje perila (za gospode), in modercev po vsakej meri in zahtevi izvršujejo se točno.

Naznanilo!
v tvornici piva
I. Gorippa v Gorici
na Tržaški cesti (Via Trieste)
se prodaja
ječmenove tropine za
živinsko krmo.

Anton Pečenko

Vrtna ulica 8 GORICA Via Giardino 8
priporoča

pristna bela
in črna vina
iz vipavskih,
furlanskih,

briskih, dal-
matinskih in
isterskih v
nogradov.

Dostavlja na dom in razpošilja po železnici na vse kraje avstro-egrske monarhije v sodih od 56 litrov naprej. Na zahtevo pošilja tudi uzorce.

Cene zmerne. Postrežba poštena.

Podpisani priporočam slavnemu občinstvu v Gorici in na deželi svojo

prodajalnico jestvin.

V zalogi ima kave vseh vrst, različne moke iz Majdičevega mлина v Kranju, nadalje ima tudi raznovrstne pijače na primer: francoski Cognac, pristni kranjski brinjevec, domači tropinovec, fini rum, različna vina, goršice (Senf.) Ciril-Metodovo kavo in Ciril-Metodove užigalice. — V zalogi se dobé tudi testenine tvrdke Žnidaršič & Valenčič v Ilirski Bistrici, ter drugo v to stroko spadajoče blago. — Postrežba točna in po zmernih cenah.

Z odličnim spoštovanjem

Josip Kutin,

trgovec v Semeniški ulici h. št. —
(v lastni hiši)

„Narodna Tiskarna“ v Gorici
ulica Vetturini 9.

Ilijada.

Povest slov. mladini.

Prosto po Homerju
pripoveduje
ANDREJ KRAGELJ.

S tolmačem važnejših osebnih imen ter obsega 273 strani.

CENA:

1 K 40 vin., po pošti 20 vin. več.
Vezana v platno 2 kroni, oziroma 2 kroni 20 vin.

Dobiva se v „Narodni Tiskarni“ v Gorici, pri knjigotrdcih Pallichu v Gorici na Travniku, pri Schwentnerju v Ljubljani in Florijanu v Kranju.

Anton Fon,

klobučar in gostlničar,
Semeniška ulica št. 6,
ima bogato zalogo raznovrstnih
klobukov

ter toči v svoji krčmi
pristna doma a vin
in postreže tudi z jako ukusnimi jedili.

Franc Melink,

zidarski mojster v Višnjeviku št. 67,
prevzema vsa zidarska dela po najnižji ceni. — Naročena dela se lično izvršujejo.

Fani Drašček,

aloga šivalnih strojev v Gorici
Stolna ulica št. 2.

Prodaja stroje tudi na tedenske ali mesečne obroke. Stroji so iz prvih tovarn ter najboljše, kakovosti Priporočam se slav.

Peter Drašček,

trgovec jedilnega blaga v Gorici,
Stolna ulica št. 2.

Priporočam se p. n. občinstvu v Gorici in z dežele. Prodaja kavino primeso, sladkor, milo, slanino, riž, maslo surovo in kuhano, olje, moko iz Majdičevih mlinov in vse jestvine.

Zaloga žveplenk

Odlikovana

kleparska delavnica
Artur Makutz,
Gorica, Ozka ulica št. 1.

Priporočam svojo kleparsko delavnico ter zalogo kleparskih izdelkov za kuhinjo itd., ima zalogo žlebov vseh vrst za nove stavbe, oziroma preskrblja iste v najkrajšem času — Prevzema naročila za vpljavo strelododov, tudi pozlačeni. — Izdejuje pumpe za vodo. Prireja vpljavo vode z cevni vsake vrste. — V lastni zalogi ima stroje za žveplanje sodov iz cinkanega železa, škropilnice proti peronospori ponovljene po Vermorelovi sestavi; mehove za žveplanje grozdja raznih sistemov itd. — Postrežba točna. Cene zmerne!

Naznanilo.

Podpisaneec, večletni hotelier v Pulju, naznanjam slavnemu občinstvu, da sem otvoril svojo, po najnovjših zahtevah urejeno in opremljeno

kavarno „Central“,
na Travniku.

V njej bo p. n. gg. gostom na razpolago poleg treh biljardov tudi okoli 100 časopisov najrazličnejše vrste. Zagotavlja najskrbnejšo postrežbo v vsakem obziru, prosim blagohotne podpore z obiskovanjem ter se beležim z vsem spoštovanjem udani

Filip Pečenko.

P. S. Ako kdo izmed gosp. ni prejel naznanila katera sem razpošiljal te dni, prosim da mi blagohotno oprosti.

Kot dobrotā za vsako družino se izkazuje uporaba =

Kathreiner-Kneippove sladne kave.

Nobena skrbna gospodinja naj se ne pomišlja dalje uvesti to zdravo pijačo.

Najbolj priporočna primes in najboljše nadomestilo za zrna kavo.

Kathreiner-Kneippova sladna kava se dobiva pristna samo v izvirnih zavojčkih z varstveno znamko »župnik Kneipp« in imenom =

Kathreiner.